

זמני כניסת ויציאת
יום כיפור

18:55	17:45	י-ם
18:56	18:02	ב"ב
18:56	17:41	פ"ת

להזקק תורה:
#4261 קנישן
073-275-7000 לשלוחה

בית המדרש
'חזון יוסף'

- בני ברק
- ירושלים
- פתח תקוה
- אלעד
- בית שמש
- חולון - בת ים
- רחובות
- חדרה - נתניה
- צפון
- דרום
- שרון

השבע

בחולון בת-ים וראשל"צ

מבית 'קו עיתונות' רשת השבועונים המקומית המובילה והגדולה בציבור החרדי

בס"ד • העיתון המרכזי של חולון בת ים מבית רשת 'קו עיתונות' • יום שני ח' תשרי תשפ"ג 3/10/22 • גיליון מס' 657 **קו עיתונות**

'קו עיתונות' מאחלת לקוראיה ולכל בית ישראל גמר חתימה טובה

ראש הממשלה לשעבר בנימין נתניהו בראיון חג מיוחד ל'קו עיתונות'

"יש בינינו חיבור של שותפות אמיתית"

נתניהו בראיון לקו עיתונות

בראיון חג נדיד בפתיחותו, משוחח יו"ד הליכוד וראש הממשלה לשעבר בנימין נתניהו עם 'קו עיתונות' על הסיכויים בבחירות הקרובות, האחדות בגוש הימין מול התברקות גוש השמאל והקשר המיוחד שיש לו עם הציבור החרדי. על לכיד: "צריך להתבייש על הברית שכרת עם תומכי טרור". על גזירות ליברמן: "נבטל את המיסים המיותרים הללו שנולדו בחטא". על שקד: "לא עוסק במכלגות שלא עוברות את אחוז החסימה". ועל אבו מאזן: "מסית לטרור. הוא חלק מהבעיה ולא הפתרון". מבטיח: "אביא הסכם שלום עם מדינות ערביות נוספות". מסמן את האתגר הכלכלי: "לעצור את האינפלציה ואת השתוללות המחירים". וגם: דעתו על בן גביר, הסיפור האמיתי של הקשר עם מנסור עבאס, הגעגועים לחברותא הקבועה והקשר התורני דרך הסבא והשווער | **אבי גרינצ'יק, עמ' 8-12**

ירושלים של הקווקז

הצצה נדירה לקהילה היהודית העתיקה של היהודים ההרריים במזרח אזרבייג'אן, שמדברים בשפה הג'והרית ומנסים לחדש את ימי הזוהר של הקהילה | **עמ' 14-18**

"בעלי התשובה הם גיבורי הכח האמיתיים"

האתגרים והניסיונות של בעלי התשובה בדורנו, היחס של גדולי ישראל לבעלי התשובה, והלימוד בחברותא עם הרה"צ הרב אורי זוהר זצ"ל. הרב אהרן לוי, מבכירי המרצים ב'ערכים' ובתנועת התשובה בראיון חג מיוחד לרגל צאת סדרת הספרים החדשה: **'פרשה בארבע' | עמ' 20-22**

welcome to the **iClimb**
experience

בואו לטפס בקיר טיפוס הגבוה ביותר בירושלים!

טיפוס בולדר !

טיפוס בהובלה !

מתקני כוח וכושר !

טיפוס באבטחה אוטומטית !

קו מחשבה

ניתן להרשם
לשיעורים
פרטיים!

ההרשמה
לחוגי הטיפוס
בעיצומה!

חנות
לציוד טיפוס
מקצועי!

ניתן לערוך
אירועים
לקעמפים
וקבוצות!

ניתן
לערוך
ימי
הולדת!

Sometimes Difficult
Never **impossible**

iClimb **J&A**
JERUSALEM

www.iclimb.co.il

02-6482264

אצטדיון טדי, מרכז הספורט דוד איילון 1 י-ם

התמנו לחילים בשער השמים

בולטון פוטוציאל

כאן תחתמו לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְבֹרָכָת

במקום אשר הינו שער השמים, מערת המכפלה, יתקיים בערב יום כיפור מעמד מרטיט, ע"י שליחי יד לאחים בו אתם, המצילים של הילדים והילדות תכתבו ותחתמו לשנה טובה ומבורכת, לפרנסה טובה, לבריאות איתנה, לזיווגים הגונים ונחת מהילדים

גדולי ישראל שליט"א מעידים על שותפותך במצוות כדיון שבויים:

ערב יום הקדוש, מבקש אף אני להחתם לחיים טובים ושנה טובה בזכות מצוות פדיון שבויים אשר תרמתי ליד לאחים למען הצלת ילדי ישראל מסבל ושמד ולהחזירם לחיים של תורה ואהבת ה'

שם	_____	בן/בת
שם	_____	בן/בת
שם	_____	בן/בת
בקשה מיוחדת		

הננו מעידים כי הנ"ל שותפים מלאים בזכויות העצומות של פדיון שבויים והצלת נפשות, ויזכו בעזה"ת להכתב ולהחתם לחיים טובים וארוכים אמן.

מרן הגר"ש
בעדני שליט"א

מרן האדמו"ר
מויזניץ שליט"א

רשכבה"ג מרן ראש הישיבה
רבינו הגדול רבי גרשון אידלשטיין שליט"א

שטרות "חתמנו לחיים" יוגשו לחתימתם האישית של גדולי ישראל שליט"א ויונחו במערת המכפלה.

לתרומות ולמסירת שמות: יד לאחים *9234

מסירת שמות לתפילה עד ערב יום כיפור בשעה 12:00 בצהריים

הרה"ג ראובן אלבו

ראש מוסדות "אור החיים" וחבר מועצת חכמי התורה

קישוטי הסוכה

אדם שאין בהם לא טעם ולא ריח בכל זאת אפשר לנטוע בהם תורה ויראה, וזאת על ידי חיבורם לצדיקים ולבעלי החסדים, לאתרוג ולולב ולהדס, כך קולטת הערבה את ריח הנפלא שלהם, כאדם הנכנס לחנות בשמים ונקלט בגופו הריח הנפלא, לריח שמניח טובים שמן תורק שמך על פן עלמות אהבוך (שיר השירים א, ג), והופכת להיות חלק בלתי נפרד מהם.

...

ויעשו כולם אגודה אחת (מנוסח תפילות ר"ה), האגודה צריכה לכלול את כולם, גם את אלו שאין בהם תורה ומצוות, ואז יכולים באמת לעשות רצון ה' בלבב שלם, דאין שמחה לפניו יתברך יותר מהשבת נשמה יקרה לתחת כנפי השכינה, וכפי שהפליג הזוהר הקדוש (פרשת תרומה, קכט ע"א) בתיאור מעלה זו דאלמלא היו יודעים בני אדם כמה תועלת וזכות הם זוכים בכך שמקריבים בני אדם רחוקים, היו רודפים אחריהם לזכותם כמי שרודף אחר החיים.

לא לחינם אמרו רבותינו שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד (ברכות לד ע"ב), והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה' (יחזקאל לח, כג), שמו יתברך מתגדל ומתקדש ע"י קירוב הרחוקים, כל נשמה קשורה בעולמות העליונים עד כסא הכבוד, וברגע שיהודי חטא ועבר עבירה הוא ניתק את עצמו, ניתק את החושים המקשר בינו לבין הקב"ה וכשמחזיר בחזרה וקושרו שוב נמצא שהוא מקורב יותר, ולכן זוכים בעלי התשובה לסייעתא דשמיא מיוחדת.

ונסיים במעשה, לפני כשלושים שנה הגיע לשיבתנו בוגר צבא הרחוק מתורה ומצוות, לאחר ששהה בחופשה בגרמניה והתערב בגויים, התנהג כמנהגם ואכל ממאכליהם, ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם (תהילים קו, לה), בהתחלה זה היה קשה, קשה מאוד, לעזוב את המנטליות והמנהגים שבהם היה, אך לאחר כשלושה חודשים בהיותו בשיבוה כל רואיו לא הכירוהו, איזו שקידת התורה, לא מזו ראשו מהספר, איזו התלהבות ודביקות בקיום המצוות, איזו תפילה, איזו דביקות, כל מילה ומילה כמונה מרגליות. יום אחד הובא לפני אחת ממחברותיו ובו כתב את פירוש התפילה, מה לכוון באתה חונן, ועל מה להתחרט בסלח לנו, אדם שהיה שקוע במ"ט שערי טומאה, נכנס ברגע אחד למ"ט שערי קדושה, מתוך התלהבות קדושה וטהרה.

אלו הרחוקים מתורה ומצוות מבחינת ערבה, שמצווה עלינו לקרובם ולאגדם יחד איתנו, עד שנוכה להתגשמות נבואת צפניה הנביא "כי אז אהפך אל עמים שפה ברוכה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שקם אחד" (צפניה ג, ט), במהרה בימינו, אמן.

ב.חג. (אהל אברהם-מאמרים לחג סוכות עמוד א').

...

זהו סוג אחד של קישוט, אך ישנו סוג קישוט נוסף הנלמד ממצוות ארבעת המינים הניטלת בחג, והוא קירוב וחיבור הרחוקים שהם מבחינת הערבה. כידוע רמזו רבותינו (ויקרא רבה ל, יב) בארבעת המינים את ארבעת סוגי האנשים שיש בעם ישראל, כל סוג יש בו תכונה מסוימת, אך רק בהתחברם יחד מקיימים את המצוה (שהיא מלשון צוותא-יחד), ומתחברים להקב"ה.

האתרוג, פרי עץ הדר, יש בו שני דברים מועילים, גם טעם וגם ריח, ורומז לצדיק העוסק בתורה ולא מחזיק טיבותא לנפשיה (טובה לעצמו), אלא מפיץ ומזריח את תורתו לארץ ולדרים, כריח הטוב הזה שמופץ לרבים. הלולב, תמר, ריח אין בו, אך טעם כן יש בו. ורומז לצדיק, צדיק פתמך יפרח (תהילים צב, יג), שהוא בעצמו עוסק בתורה, אך אינו מעבירה לאחרים, כתמר הזה שרק האוכלו נהנה ממנו, אך העומד מרחוק לא נהנה.

ההדס לעומתו לא ראוי לאכילה, אך ריח טוב יש בו, ורומז לבעלי מצוות שעושים צדקות ומעשים טובים, אך לעצמם, לשבת ולעסוק בתורה ולזכות את נשמתם הם לא דואגים. כהדס הזה שמוכן לתת את ריחו ולהקריב מעצמו לאחרים, אך הוא עצמו אין בו כלום.

והערבות, ערבי נחל המצויות לרוב, אין בהם לא טעם ולא ריח ורומזת לעמי הארצות שאין בהם לא תורה ולא מצוות ומעשים טובים, כערבה הזאת שלא ניתן להריחה, ואף לאוכלה אי אפשר לפי שטעמה מר כלענה. בספר נחלת אבות לגאון הצדיק רבי יוסף משאש זצ"ל (הכרתיו אישית, איש אלוקים קדוש המקרין אורה סביבו, בחינת חקמת אדם תאיר פניו-קהלת ת, א), מסופר שבאחת מהעיריות בחו"ל היה קשה מאוד להשיג אתרוגים, ולאחר מאמצים כבירים הצליחו יהודי המקום למצוא אתרוג אחד מהודר בסכום כסף גדול כדי שישתמשו בו כל הקהל, וכן בקושי רב השיגו הדסים ולולבים, אך על הערבות אף אחד לא נתן דעתו (קדירה דבי שותפי לא חמימא ולא קריא-עירובין ג ע"א), היות והן מצויות לרוב בכל מקום, כמו עמי הארצות שנמצאים בכל מקום, ויציצו מעיר פעשב הארץ (תהילים עב, טז), ולא קטפום קודם החג, וביטלו מצוות ארבעת המינים ביום טוב הראשון של חג, וזאת מפני שחסרו את בדי הערבות. ולא מובן, מה מיוחד בערבות אלו, הרי הם רומזים לעמי הארצות, הרחוקים מתורה ומצוות, ללא טעם וללא ריח, ומדוע הקפידה התורה כל כך לקחתם יחד עם האתרוג הלולב וההדס?

אלא לימדתנו התורה הקדושה בכך יסוד גדול, גם בני

זכינו לעבור את הימים הנוראים ונכנסים אנו לימי חדוה ושמחה בחג הסוכות. ושמחת פתחך... והיית אה שמח (דברים ט"ז, יד-טו).

במצוות הסוכה ישנו דבר פלא, כל מצוה ממצוות התורה מקיימים אנו באיבר מסוים, תפילין ביד ובראש, נטילת לולב ביד, מצוה הראיה בעיניים, מצוות התפילה ולימוד התורה בפה, אך במצוות סוכה מקיימה האדם בכל רמ"ח אבריו וש"ה גידיו, כיון שנכנס עם כל גופו לסוכה. ישנו בסה"כ שתי מצוות שמקיימים האדם בכל גופו, מצות ישוב ארץ ישראל ומצוות סוכה, ודבר זה רמז דוד המלך בתהילים (פרק ע"ו פסוק ג') ויהי בשלם סכו ומעונתו בציון, ויהי בשלם - מלשון שלימות, שמקיימה בכל גופו, "סוכו" - זו מצוות הסוכה, וזמעותו (מלשון מעון-מגורים) בציון - שגר בציון הלא היא ארצנו הקדושה (משמיה דהגאון מוילנא זצוק"ל. וע"ע בספר חרדים מצוות עשה התלויות בא"י פ"ב בשם הרמב"ן שכתב בעניין מצוות ישוב הארץ שבכל עת ובכל רגע שהאדם בארץ ישראל הוא מקיים מצוה זו).

בכל רגע ורגע שנמצא האדם בסוכה הוא מקיים מצוה, וזאת מלבד מה שהסוכה סוככת מגינה ושומרת על האדם (יעו"ב במועד לכל חי סימן כ' סנ"א), ולכן הצדיקים היו משתוקקים להיות בסוכה ומנצלים כל רגע בקיום מצוה יקרה זו.

...

מסופר על האדמו"ר הקדוש והגאון רבי חיים מצאנז זיע"א (בעל שו"ת "דברי חיים", גאון הדור היה ואיש אלוקים קדוש), שהיה מקפיד מאוד לפזר צדקות לעניים ונצרכים, פזר נתן לאביונים צדקתו עמדת (תהילים קי"ב, ט), בפרט בערבי שבתות וימים טובים.

באחת הפעמים פיזר הרב צדקות רבות יתר על המידה, עד שלא נשאר לו עוד כסף לתת, אך הרב לא היה מוכן להפסיק, והלך לאחד מעשירי העיריה וביקש להלוות סכום כסף גדול, כדי שיוכל להמשיך לפזר צדקות. בנו של הרב שלא הבין לפשר מעשי אביו ניסה להניאו ושאל: "אבא, היכן מצינו שיש חיוב לתת צדקה מכסף שאין לך? אם יש לך תיתן, אך אם אין לך מדוע אתה צריך להלוות כסף כדי לתת?"

השיב לו הרב בחיוך: "עד שיש לי מצוה כה יקרה שאני אוזח בה בכל כוחי רצונך לקחתה ממני? כולם מקשטים את הסוכה במיני בדים, שרשראות וקישוטים יפים, לקיים " זה א-לי וְאֶנְהוּ" (שמות ט"ו, ב), ואני מקשט את הסוכה בצדקות שאני נותן לעניים כדי שיוכלו להינות ולשמוח בחג, נוי הסוכה היפה ביותר הוא שהעניים לא יהיו רעבים

<p>משרדים ראשיים:</p> <p>דרך בן גוריון 19 ב"ב ת.ד. 2106</p> <p>טל: 03-5796643</p> <p>פקס: 03-5796645</p> <p>Office@kav-itonut.co.il</p>	<p>לוח מזל וברכה: שרית אסרף</p> <p>מזכירת לוח: רחל הורביץ</p> <p>גרפיקה: ישראל אלי</p> <p>צלמי מערכת:</p> <p>עוזי ברק, יוסי שחר, פוטו ציון, בועז בן ארי</p> <p>מו"ל: קו עיתונות דתית בע"מ</p> <p>הדפסה: גרפופרינט בע"מ</p>	<p>מו"ל יו"ר דירקטוריון: אריאל קוניק</p> <p>עורך ראשי: ינון פלח</p> <p>כתבים ומשתתפים:</p> <p>אבי גרינצייג, מנדי קליין, אלי כהן, יחיאל חן, חיים רייך, יוסף טולידנו, יונתן בירנבוים</p> <p>צרכנות ומשפחה: הילה פלאח-כהן</p> <p>מחלקת מכירות: חזקי פרקש</p>	<p>קו עיתונות</p> <p>רשת השבועונים המקומית המובילה והגדולה בציבור החרדי</p> <p>בעיות הפצה?</p> <p>טל': 03-5796643, פקס: 03-5796645</p> <p>לפרסום בלוח מזל וברכה</p> <p>03-6162228</p> <p>לפניות למערכת: avig@kav-itonut.co.il</p> <p>המערכת אינה אחראית על תוכן המודעות פניות למועדה הרחובית יש לשלוח לת.ד. 2106</p>
--	--	--	---

גם בסוכה, שומרים על כללי בטיחות בחשמל!

כשבונים סוכה

- אסור לבנות את הסוכה בצמוד לעמודי חשמל ולארונות חשמל, ואסור להשתמש בהם לבנייתה
- כשמרימים את הסכך כדי להניחו על הסוכה - יש להתרחק מעמודי חשמל ומכבלי חשמל ולהיזהר לא לגעת בהם
- אסור להניח סכך על כבלי חשמל ולא בקירבתם

בתוך הסוכה

- יש להשתמש בצידוד חשמלי (שקעים, אמצעי תאורה, אביזרים) תיקני ותקין בלבד, שמתאים להתקנה מחוץ לבית (מוגן מים)
- אסור לתלות קישוטים על חוטי החשמל ובסמוך לנורות החשמל שמאירות את הסוכה
- תליית קישוטים חשמליים בסוכה צריכה להיעשות רק על ידי מבוגר
- גם בסוכה חשוב לזכור: לא ניגשים לחשמל ולמכשיר חשמלי בידיים רטובות או ברגליים יחפות!
- שימוש בכבל מאריך מותר רק בשטח הבית ו/או במרפסת הדירה
- חשוב להקפיד על תוואי נאות להתקנתו ומניעת חשיפתו לשמש, לגשם ולכל מגע
- חיבור כבל מאריך בתוך הדירה והוצאתו אל מחוץ לדירה עלול להוות סכנה בטיחותית

הרה"ג שמואל רבינוביץ

רב הכותל המערבי והמקומות הקדושים

ושמחת בחגן

כל אדם בר דעת השומע מעשה כזה מה הוא מגיב? שוטה! החלפת עולם עובר בעולם עומד, העדפת חיי שעה על חיי עולם. ולא סתם חיי עולם, אלא במחיצתו של הבית אהרן מקרלין, הייתכן?
 "לימים", המשיך רבי ישראל, "סיפרתי מעשה זה ששמעתי מפי רבי נחמן יוסף וילהלם למחותני הרה"ח רבי יוסף קנובליך זצ"ל, מחשובי חסידי בעלז וממקורבי האדמו"ר הרה"ק רבי אהרן מבעלז ז"ע. אך למרבה הפתעתי, הגיב על כך מחותני ואמר: "צדק בהחלט אותו יהודי טוב עשה שבחר בעשירות. גם אני אילו היו נותנים בידי לבחור בין שתי הברירות, אינני חושב שהייתי עושה אחרת, לבטח הייתי בוחר בעשירות".

השתוממתי לשמוע את תגובת מחותני. הכרתיו כיהודי חסיד אמיתי, שכל מחשבותיו כיצד להתעלות יותר ויותר ברוחניות ועבודת ה', ולא תיארת לעצמי כלל לשמוע אותו מכריז בקול כדבר הזה.

אלא שמחותני לא הניח לי לתהות על כך זמן רב, ותיכף הסביר לי את כוונתו: "אילו אותו יהודי היה בוחר להיות "עמי במחיצתו" לשהות בהיכלו של ה'בית אהרן בעולם העליון, הרי בזה הוא דאג אך ורק לעצמו, לסדר לו מקום טוב בגן עדן במנוחה נכונה. אולם איזו תועלת הייתה צומחת מזה לאחרים?! לעומת זאת אדם מסוג זה שאכפת לו מהאחר, כשהוא בוחר בעשירות, גורם בכך הנאה להרבה יהודים. עוזר לאלמנות וליתומים, מסייע בהכנסת כלה, ומרבה בצדקות וחסד. הפטיר רבי יוסף - מה יותר טוב, "עמי במחיצתו" של אדם אנוכי שחושב רק על עצמו, או לבחור בעשירות ולעזור למאות אנשים בצדקה וחסד?"

זו אולי הסיבה לייחודיות השמחה של חג הסוכות הנלמדת מלשון הכתוב: "ושמחת בחגך, אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך, והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך. שבעת ימים תחוג לה... כי יברכך ה' אלוקיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית את שמח" (דברים ט"ז, י"ד - ט"ו). השמחה בחג הסוכות היא לא על הנאה שלי, אלא בזה שאני גורם לשמחה של אחרים, משמח גם את החלשים שבחברה. זוהי שמחה אמיתית! וכפי שרש"י מפרש על הפסוק בפרשת הביכורים: "עשיתי ככל אשר ציוויתני" - שמחתי ושימחתי אחרים.

זוהי "שמחה" המתבטאת באופן מיוחד בחג הסוכות בו כולנו שווים, הן באגודת ארבעת המינים המטאת את כל סוגי בעם באחדות, והן בסוכה הארעית שכולם נמצאים בה בשווה. בעבורה זוכים להבטחה: "והיית את שמח". אם משמחים אחרים מובטח שנקבל את שפעת השמחה.

פנימה, והתקרבותי אל השולחן. האדמו"ר רבי ישראל ראה אותי אבל כפי שחשבתי לא העיר לי מאומה. עמדתי שם ושמעתי את האיש מספר לרבי הקדוש מעשה אשר 'בדידיה הוה עובדה, וכך סיפר האיש: בצעירותי הייתי מחסידי זקנו של הרבי - האדמו"ר הקדוש בעל ה'בית אהרן מקרלין. שנה אחת הקדים החורף לבוא. כבר מראש השנה החלו לרדת שלגים ללא הפוגות, רוחות עזות השתוללו וקור עז שרר בחוצות. תוך ימים ספורים התכסתה העיר והסביבה במעטה שלג שנערם בחוצות ועל גגות הבתים והפך לשכבת קרח בקור המקפיא. חג הסוכות עמד בשער, ובעיר לא ניכרה שום תכונה. כולם התיאשו מבניית סוכה, כי השלג העבה כיסה את כל העיר.

אני - סיפר האיש - גמלה בלבי החלטה לעשות כל מה שביכולתי כדי שהרבי ה'בית אהרן' יוכל לקיים את מצות הסוכה כהלכתה. לא התעצלתי, עמדתי על הגג בקור העז, חירפתי נפשי ובמשך שעות רבות עמלתי והתייגעתי לשבור את ערמות הקרח שהצטברו, עד שלאחר עבודה מאומצת של חצי יום עלה בידי לנקות את כל הגג. הזזתי את ה'שלאק', הלוא הוא כיסוי הגג, וכיסיתי את הסוכה בסכך לר.

כשסיימתי את מלאכתי והסוכה הייתה מוכנה, נכנסתי לבשר לרבי את הבשורה הטובה שהכנתי ובניתי עבורו סוכה כשרה.

האדמו"ר הבית אהרן קם מכיסאו, יצא לחצר, וכשראה את הסוכה מוכנה, דבר שנחשב כלאחר ייאוש, קרנו פניו הטהורות מאושר ושמחה. מרוב התפעלות פנה אליי ואמר לי: "כיון שעשית למעני דבר כזה, ברצוני להשיב לך כגמולך הטוב. עתה יש בידך לבחור אחת משתי האפשרויות: או לזכות להיות "עמי במחיצתו בגן עדן", או לבחור בעשירות מופלגת עד מאוד לך ולזרעך, עשירות כזו שלעולם לא יחסר לך ממון. אפילו כשתהיה בדרכים, כל פעם שתזדקק למעות - תכניס את ידך לכיס ותמצא כסף ככל שתזדקק".

הרבי האזין בדריכות וברוב קשב לסיפורו של הזקן, ותיכף התעניין: "נו, ובאיזו ברכה בחרת?" "אומר לרבי את האמת, אמרתי לרבי הבית אהרן שהנני בוחר באפשרות השנייה..." השיב הלה בפשטות.

חיוך דק עלה על שפתיו של הפרנקפורטר על תמימותו של האיש, והמשיך לשאול: "ובכן, האם התקיימה בכך אותה הברכה?". "בוודאי ובוודאי! ברכתו של הצדיק התמלאה במלואה", השיב הקשיש. "מאותו יום והלאה לא היה חסר לי כסף, בכל פעם שהייתי זקוק למעות שלחתי ידי לכיסי ותמיד הוצאתי משם סכום כסף ככל שהצטרכתי".

חג הסוכות התייחד במצות השמחה שבו, עד שנאמר בו: "ושמחת בחגך... והיית אך שמח". ורבים נתנו הסברים בייחודיות השמחה של חג זה הנקרא: "זמן שמחתנו".

המהות של שמחה היא "שמחה פורצת גדר", כשאדם יוצא מעצמו ומבתינו אל דירת עראי, ההיפך הגמור ממה שרוב העולם נוהג. העולם חושב שאם יהיה לי בית נאה וכמה שיותר דירת קבע, תהיה לי יותר שמחה, וכאן אומרים הפוך: צא מדירת הקבע שלך, שב בדירת עראי, שלא יהיה לך כלום, ודווקא שם תהיה לך שמחה.

אחד משלוחי חב"ד שיצא לשליחות בתקופה מאוד קשה, סיפר, מה דחף אותו לצאת לשליחות? כל חודש תשרי השלוחים היו עסוקים עם הקהילות, ובשבת בראשית הם נהגו לבוא אל חצרו של הרבי ולשבות עמו את השבת הראשונה של השנה. אצל הרבי בשבת בראשית היה כמו חצי שמחת תורה. השליח הזה אמר שהוא שם לב שהאנשים הכי שמחים הם השלוחים, וזה מה שדחף אותו לצאת לשליחות.

ממה הם שמחים? המהות של שליח זה לצאת מעצמו. הוא נוסע עבור האחר. הוא עובד עבור הקדוש ברוך הוא, בשביל לעשות טובה ליהודי אחר. הוא לא חושב אודות עצמו, ולכן הוא אדם מאוד שמח. רואים זאת במוחש, כשאדם עושה פעולה של יציאה מעצמו הוא נהיה שמח.

הנקודה היא לצאת מעצמך. זה קשה. אדם הוא אגואיסט וחושב רק על עצמו, ולכן הוא בעצבות. ברגע שהוא מתגבר על עצמו ומתחיל לדאוג לשני, אז הוא מתרום.

מסופר שפעם ישבו להם איש ירושלים מלפני שתי דורות הרב החסיד ואיש החסד רבי נחמן יוסף וילהלם זצ"ל, ובר שיחו הצעיר ממנו לימים, הגאון הגדול רבי ישראל גרוסמן זצ"ל, וכך סיפר רבי נחמן יוסף לרבי ישראל: טרם שעליתי מעירי לודו' להשתקע בארץ ישראל, נסעתי להרבה מצדיקי הדור כדי להיפרד מהם ולקבל ברכת 'צאתכם לשלום'. במהלך נסיעותי הגעתי לחצר הקודש של האדמו"ר רבי ישראל מסטולין זצ"ל (המכונה בפי חסידי קרלין בשם "הפרנקפורטר", על שם מקום מנוחתו).

כשהגעתי למעון קדשו של הרבי, מצאתי את דלת חדרו פתוחה במקצת, הצצתי פנימה וראיתי את הרבי יושב בראש השולחן, וסמוך אליו עומד יהודי זקן בא בימים ומשוחח על עובדות ומעשים מצדיקים שזכה להכירם. הייתה לי הרגשה כי הרבי לא יקפיד עלי אם אכנס לחדרו, ואמנם כך עשיתי. נכנסתי בשקט לקודש

שנה טובה מתחילה בתלפיות

הזדמנות
אחרונה!
אל תפספסו שנה

יש לך תעודת מורה בכיר? זה הזמן לחסוך בזמן

בואו ללמוד ל-B.Ed. בחינוך, בתוך שנה וחצי בלבד.
הלימודים משולבים במכללה ומהבית* (בזום).

- כל היתרונות בתואר אחד
- יום בשבוע
- אישי ליווי
- באזור המרכז

קבוצות נפרדות לגברים ולנשים

מתנה יוקרתית
לכל נרשם!**

50% הנחה
בדמי רישום

* ע"פ תכנית פריזמה. ** בהתאם לתקנון.

המכללה האקדמית לחינוך בחולון

rishum@talpiot.ac.il

www.talpiot.ac.il

מרכז ייעוץ והרשמה:

1-800-071-500

054-9656631

ראש הממשלה לשעבר בנימין נתניהו

נתניהו | צילום עמוס בן גרשום, לע"מ. בתמונה הקטנה: נתניהו בראיון לקו עיתונות

שש בינינו חיבור של שותפות אמיתית

בראיון חג נדיר בפתיחותו, משוחח יו"ר הליכוד וראש הממשלה לשעבר בנימין נתניהו עם 'קו עיתונות' על הסיכויים בבחירות הקרובות, האחדות בגוש הימין מול התפרקות גוש השמאל והקשר המיוחד שיש לו עם הציבור החרדי. על לפיד: "צריך להתבייש על הברית שכרת עם תומכי טרור". על גזירות ליברמן: "נבטל את המיסים המיותרים הללו שנולדו בחטא". על שקד: "לא עוסק במפלגות שלא עוברות את אחוז החסימה". ועל אבו מאזן: "מסית לטרור. הוא חלק מהבעיה ולא הפתרון". מבטיח: "אביא הסכם שלום עם מדינות ערביות נוספות". מסמן את האתגר הכלכלי: "לעצור את האינפלציה ואת השתוללות המחירים". וגם: דעתו על בן גביר, הסיפור האמיתי של הקשר עם מנסור עבאס, הגעגועים לחברותא הקבועה והקשר התורני דרך הסבא והשווער. מיוחד

אבי גרינצייג

בגיל 72, אחרי שיא שספק אם יישבר בעתיד הנראה לעין של למעלה מחמישה עשר שנות כהונה כראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו עדיין רעב. קשה להאמין, אבל התחושה השורה בסביבתו בתקופת הקמפיין אסרטיבית כמו שלא תמצאו אצל אף פוליטיקאי אחר, גם אל שנמצאים בתחילת דרכם, מלאי מוטיבציה ואמביציה. אבל נתניהו לא מונע רק מרעב, אלא גם מאמונה שלמה בשליחותו ההיסטורית ובמטלה הרובצת על כתפיו - בראש ובראשונה להבטיח את ביטחון ישראל, ועל הדרך, לדאוג גם לכלכלה, לבריאות ולעוד אי אלו משימות המונחות על כתפיו של מי שמנהל את המדינה המורכבת ביותר במזרח התיכון.

לו רק היה רוצה, היה פורש לפנסיה מפנקת, מוסר הרצאות במאות אלפי דולרים מסביב לעולם ומתארח אצל שורה ארוכה של טייקונים שמייחלים להימצא בקרבתו. על

הדרך, היה כנראה חוסך את המשך משפטו וגם נמנע משלל האיומים של גורמי שוליים קיצוניים על חייו ועל בני משפחתו. אבל נתניהו מאמין בשליחות ושום דבר לא יזיז אותו ממנה. וכמוכן, אי אפשר גם בלי הקלישאה על בנו של ההיסטוריון שמודע למשימתו ההיסטורית.

בימים אלו כמעט בלתי אפשרי לתפוס את נתניהו לראיון מסודר, לפני הבליוץ הקבוע של הראיונות בשבוע שקודם הבחירות. את יומו מעביר נתניהו בסיוורים אינטנסיביים במסגרת ה'ביבי בא', בהשלמת העבודה על ספרו השלישי (ביבי - סיפור חי) שצפוי לצאת בקרוב, בפגישות פוליטיות עם שורה ארוכה של פעילי שטח ואנשי מטה, בשיחות צפופות עם צוות הייעוץ המקצועי שמקיף אותו (מהטובים בישראל) ובתגובות מהירות במיוחד לפעולותיה של ממשלת המעבר. בין לבין הוא מספיק לעלות לביתו של מרן ראש הישיבה הגרייג אדלשטיין ולהתברך לשנה החדשה, לתחוק את הקשר עם ראשי הגוש ולהצמיד את חלקיו לפי הצורך, וכמוכן, לעקוב בתקווה ובמתח אחרי הסקרים.

ובכל זאת, ראש הממשלה לשעבר, ובסבירות גבוהה גם לעתיד, מפנה זמן עבורו, ואי אפשר שלא להתחיל מהשאלה הפשוטה והמסקרנת ביותר...

נתחיל מהסוף. בעוד חודש וקצת, נראה אותך בחזרה במשרד ראש הממשלה?

"זה תלוי אך ורק במצביעי הימין. אם אותם מצביעי ימין שנשארו בבית בבחירות הקודמות, יצאו הפעם להצביע, אקים בעז'ה ממשלה ימנית חזקה ויציבה ל-4 שנים טובות".

מה צריך לקרות כדי שהימין ינצח?

"הוא אשר אמרתי - לצאת ולהצביע לאחת ממפלגות גוש הימין. יותר מזה - אם כל אחד מאיתנו ייקח את הבחירות באופן אישי ויגייס חבר שלא הצביע בפעם הקודמת, לצאת להצביע - ננצח בענק. אנחנו קרובים מאי פעם לניצחון חד וברור שיעניק לנו יציבות שלטונית ל-4 שנים", משיב נתניהו בקריצה לסלוגן של 4+1=1 שיצא בקמפיין הליכוד לאחרונה.

הלכת על קמפיין 'ביבי בא' שמנצל את העובדה שאתה ככל הנראה הפוליטיקאי האהוד בישראל. בתחושה שלך זה עובד? אתה מאמין שהימין יתעורר?

"אני מתרגש בכל פעם מחדש לפגוש את האנשים הנפלאים שמגיעים למפגשים שלנו. מדובר באזרחים טובים שאכפת להם מהמדינה ודואגים מהמשך כהונתה של הממשלה המסוכנת שקמה פה בהונאה. אני רואה את ההתעוררות ואני מאמין ומקווה שזה יתורגם גם בהצבעה בקלפי".

בן גביר או טיבי

אחרי ארבע מערכות בחירות, נדמה שכל הטריקים כבר היו בשימוש וכל השפנים כבר נשלפו מהכובע. הפעם, לפחות בכל הנוגע לשני ראשי הגושים, המסר חד וממוקד. בליכוד מצביעים על חוסר היכולת של לפיד להקים איזו שהיא ממשלה בלי שתי המפלגות הערביות, ובישע עתיד מנסים להצמיד את נתניהו לבן גביר ולטעון כי הוא יהיה הגורם הדומיננטי בממשלת העתידית.

בקמפיין של יש

צילום: חיים צח, לנ"מ

עתיד מצמידים אותך לבן גביר. כמה זה מפריע לך?

"לפיד הצהיר בפומבי בערב החג - את מה שידענו עוד קודם - כי יפעל להקים ממשלה עם מנסור עבאס, אחמד טיבי ועופר כסיף, ששוללים את ישראל כמדינת העם היהודי. בן גביר לעומתם, מאמין במדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי, תומך בחיילי צה"ל, ובוהותה היהודית של מדינת ישראל. לפיד צריך להתבייש על הברית שכרת עם תומכי טרור".

מצד שני אומרים שם "ביום שאחרי הוא ישאיר את בן גביר בחוץ ויקח את גנץ..."

"אני מתחייב להקים ממשלה חזקה ויציבה ל-4 שנים טובות יחד עם שותפנו הטבעיים במחנה הימין. יש בינינו מחויבות הדדית ללכת ביחד לממשלה. אבל אני חוזר ואומר - בשביל זה צריך לצאת להצביע ולהוציא להצביע גם את החברים שלא הצביעו בבחירות הקודמות".

הקונטרה של הליכוד היא להזכיר שלפיד לא יכול להרכיב ממשלה בלי המשותפת. אתה חושב שהוא מסוגל לעשות דבר כזה? עם טיבי ועוד? עם עופר כסיף?

"זאת לא תעמולה, זאת האמת. יאיר לפיד סגר ממשלה עם המשותפת, ואין לו ממשלה אחרת בלעדית. זה חשבון פשוט. רק הליכוד יכול להקים ממשלת ימין יציבה ל-4 שנים, ממשלה שתחזיר את הזהות הלאומית שלנו, את הגאווה הלאומית, את הביטחון האישי. ממשלה שתוריד מחירים ושתבטל את הגזירות והמיסים שהממשלה היוצאת הנחיתה על כולנו".

יטענו בשמאל: נתניהו הכשיר את עבאס ראשון...

"אתה לא מצפה שאגיב לכל שקר שיטען מישהו בשמאל. בניגוד ליאיר לפיד שסגר ממשלה עם רע"מ והרשימה המשותפת, הליכוד לא הסכים ולעולם לא יסכים לכלול את האחים המוסלמים בממשלה. "העובדה היא שב-2019, כשהימין היה עם 60 מנדטים, אני סירבתי להצעות של מנסור עבאס לתמוך בהקמת ממשלה בראשות הליכוד ולכן הלכנו לבחירות. הבחירה בבחירות הקרובות היא ממשלה לאומית יציבה ל-4 שנים בראשות הליכוד, או ממשלה של לפיד עם האחים המוסלמים והרשימה המשותפת".

הגוש האומני

בשנה האחרונה השקיע נתניהו אנרגיה מרובה בהקמת ותחזוקת 'הגוש האומני', הכולל את הליכוד, הציונות הדתית, ש"ס ויהדות התורה. לקראת מערכת הבחירות הנוכחית הוא נדרש למעורבות אישית כדי להבטיח את האחדות בתוככי הגוש ולמנוע השלכת קולות לפח. מצד שני, יש הטוענים כי איחוד בן גביר וסמוטריץ' נועד לאפשר לו 'לשתות' את קולות הציונות הדתית מבלי לחשוש שהם ייפלו אל מתחת לאחוזי החסימה.

נעבור קצת לגוש, נראה גם הפעם את משתה המנדטים המסורתית? בסך הכל, לא בטוח שהמקום ה-35 בליכוד יהיה נאמן לך ולקואליציה ברשותך יותר מהמקום השנים עשר אצל סמוטריץ' או האחד עשר בש"ס...

נתניהו נמנע באלגנטיות מהמוקש, הוא כמוכן יו"ר הליכוד, אבל אין בו חשק להגיד משהו שיישמע לא טוב באוזניהן של השותפות לגוש. "ברשותך, אחזור שוב ואקרא לכל בוחרי הימין, מצביעי הליכוד, מצביעי ש"ס, יהדות התורה והציונות הדתית, לצאת ולהצביע בבחירות הקרובות. רק ככה נקים ממשלה ימנית חזקה ויציבה ונמנע חלילה בבחירות שישיות".

השקעת המון אנרגיה בלחבר את הגוש ולמנוע פיצולים. איך עשית את זה?

מה הבטחת לבן גביר וסמוטריץ' באותו מפגש שישי מפורסם?

"אני מודה ומעריך את סמוטריץ' ובן גביר שגילו אחריות גדולה לעתידנו המשותף, ומנעו באיחוד ביניהם, סכנה גדולה למדינת ישראל, והגענו למצב שבו למחנה הלאומי יש סיכוי ממשי לנצח בבחירות הקרובות ולהקים ממשלה טובה ויציבה שתעבוד למען אזרחי ישראל. הבטחנו ללכת יחד כפי שעשינו בקדנציה האחרונה וכפי שנעשה גם הפעם - בקואליציה".

וביהדות התורה, שם היה חשש אמיתי לפיצול, עד כמה היית מעורב?

"שמירת אחדות המחנה מנעה סכנה אמיתית למדינת ישראל ואני מוקיר ומברך את כל הגורמים שעסקו במלאכת האחדות. כוחנו באחדותנו". נתניהו נמנע גם כאן מפירוט יתר, אך כפי שנכתב מעל גבי במה זו לפני שבועיים, באמצעות יועצו לענייני חרדים זאבי פליישמן נוצרו ערוצים שקטים לצמרת ההנהגה הרוחנית של יהדות התורה, כאלה שתרמו תרומה מכרעת להשגת הפתרון המיוחל, כולל ההתחייבות לתיקון העוול בתקצוב מערכת החינוך החרדית.

התקשורת כבר ממנפת את ההבטחה להגדלת תקצוב החינוך החרדים ומנהלת קמפיין ש"ויתרת על הליבה". אתה חושב שזה עשוי לסכן את הגוש?

"מדובר בקמפיין מתוזמר שכולו רצוף בפייק ניוז ושקרים. שמרנו ונמשיך לשמור על הסטטוס קוו. מי שלומד ליב"ה ימשיך ללמוד ליב"ה. אני האחרון שצריך להוכיח כמה פעלתי לאורך כל השנים עת כיהנתי בתפקידים ציבוריים - למען שילוב הציבור החרדי בשוק התעסוקה. מדובר בציבור נהדר וחכם שתורם ויתרום רבות לחברה ולמשק הישראלי. כל זאת לצד חיזוק המשך לימוד התורה. בזכות המדיניות שהובלתי לאורך השנים, שיעור הנשים החרדיות העובדות זינק דרמטית ושווה ברמתו לנשים בציבור הכללי. נמשיך לפעול בדרך הזאת מתוך כבוד הדדי ושיח פורה".

מנגד, אין לאף אחד ספק שגנץ או לפיד יתנו לחרדים כל מה שירצו, כולנו זוכרים את הדף הריק עם התימה בסוף של גנץ. אתה חושש שזה עשוי לקרות? שהחרדים ילכו עם גנץ?

נתניהו מזכיר את הביקור ההיסטורי שערך בערב ראש השנה האחרון בבית מרן ראש הישיבה הגרייג אדלשטיין, כחלק מהציר היעיל שהוכיח את עצמו במשבר הריצה הנפרדת ונבנה בין יועצו פליישמן לגנץ ונאמן ביתו של מרן, הרב מרדכי פאלי. מדובר בפעם הראשונה בה נתניהו עולה לביתו של אחד ממנהיגי יהדות התורה לשיחת התייעצות וברכה. "ישבתי בערב ראש השנה, יחד עם ידידי ח"כ גפני אצל גדול הדור הרב אדלשטיין ושמעתי ממנו כמה חשובה לו הזהות היהודית, מורשת ישראל, לימודי התנ"ך בבתי הספר שאינם דתיים. ביציאתי מהמפגש המרגש שהותיר בי רושם עז, ח"כ גפני חזר על מה שאומר כל הזמן לצד ראשי המפלגות הנוספים מגוש הערביות. מניסיונך, זה משהו שלפיד היה אמור למנוע והאם זה אומר משהו על יכולותיו או אי יכולותיו?"

בניגוד לאיחודים בימין, השמאל התפצל לרסיסים, כולל השבר במפלגות הערביות. מניסיונך, זה משהו שלפיד היה אמור למנוע והאם זה אומר משהו על יכולותיו או אי יכולותיו?

"רוב הציבור סבור שהוא אינו מתאים להנהיג את מדינת ישראל. ישראל צריכה הנהגה חזקה שתפסיק את מדיניות הרכנת

היישוב היהודי בחברון מזמין

בסוכות שאלמים בתפוחין

ליווי מוזיקלי
בני לאופר
ותזמורתו

רביעי חמישי י"ז י"ח בתשרי 12-13/10 עליה המונית ותפילות חג במערת המכפלה

יום רביעי י"ז בתשרי 12.10 | 14:00-19:00

המופע המרכזי עם ענקי הזמר

קובי
ברומר

ביני
לנדאו

ישי
לפידות

חיים
ישראל

ליפא
שמלצר

מנחה: אלישע ואייל זכאי | יצחק כברה | יהודה רוזנפלד

יום חמישי יח' תשרי 6:00
ותיקין והלל בשמחת חג וכלי נגינה
עם הרב שמואל אליהו | לפני התיבה יעבור הרב אוריאל סעייד

**אשירה
ואזמרה לך:**

**מיצג חוויתי
רב חושי בחברון**
לפרטים: 02-9965333

מתן להגיע עם רכבים פרטיים חניון רכבים ענק בקרית ארבע יעמוד לרשות המבקרים מערך הסעות משודרג מחנויני הרכבים הפרטיים עד למערת המכפלה, ההסעות הלון חזור בתשלום סימלי (5 ₪) מגיל 5 ומעלה. סיוורים באתרי היישוב היהודי בחברון בהדרכת מדרשת חברון

מוקד הזמנת הסעות ארצי 029965333 | www.hebron.org.il

16.00
מבז!
כרטיס הלון ושוב

הסעות מירושלים ללא צורך בהרשמה
אוטובוסים ישירים למערת המכפלה!
קו 201 - חוה"מ ימים ד', ה' 10:00-17:00 מחברון: 11:00 - 21:00
חניון טדי סמוך לגשר מלחה

אלקטרה אפיקים
משוט להגיע

מחדשי היישוב היהודי בחברון | קרן מורשת מערת המכפלה | מנהלת מערת המכפלה | המועצה הדתית ק"א-חברון | הכנסת אורחים חברון

הראש והכניעה שמובילים לפיד וממשלתו המסוכנת."

ואי אפשר בלי מילה על איילת שקד. אתה חושב שהיא אכן "חזרה בתשובה"? יש לה סיכוי לעבור את אחוז החסימה ולהצטרף לממשלת ימין בראשותך?

"אני לא עוסק במפלגות שלא עוברות את אחוז החסימה".

האתגר הכלכלי

אולי לראשונה בתולדות מדינת ישראל, הנושא החם יותר במערכת הבחירות הוא הנושא הכלכלי, אפילו יותר מההיבט הביטחוני. השנה האחרונה פגעה כמעט בכל כיס, בפרט בציבור החרדי, שספג לא מעט גזירות "ייעודיות" ומוכונות מטרה. נתניהו, שכבר חילץ בעבר פעמיים את כלכלת ישראל, מצטייר בצדק כמי שמחזיק את המפתחות האפשריים לשיקומה גם הפעם.

ברשותך, נעבור קצת ליוקר המחיה, אולי הנושא הכי מציק לאזרחים כיום. מה עושים?

"ללא ספק, המחירים משתוללים בשנה האחרונה ללא פרופורציות. ישראל יכולה וצריכה לצאת מזה וכבר עשינו את זה, הוצאנו את ישראל משלושה משברים כלכליים עולמיים ב-2003, ב-2009 וב-2020 במשבר הקורונה. להבדיל, הממשלה הנוכחית נכשלה כישלון חרוץ בטיפול ביוקר המחיה. מדד המחירים לצרכן עלה כמעט פי 10 לעומת התקופה שלנו. בשנה האחרונה כל משפחה בישראל משלמת לפחות 7,900 שקלים תוספת הוצאה - נטל עצום על המשפחות. עליית המחירים גוררת עוד עליית מחירים. אנחנו עומדים בפני סכנה של סחרור אינפלציוני. משבר כלכלי עולמי מחייב הנהגה שתוציא את ישראל מהמשבר הזה ראשונה בעולם, כפי שכבר עשינו. זה לא גזירת גורל. רק ממשלת ימין חזקה וציבה בהנהגתנו תוריד את המחירים ותחזיר את ישראל לאי של יציבות כלכלית".

ליברמן, כחלק מניסיונו להתנבל לחרדים, העלה מיסים על חד פעמי ושתייה מתוקה תחת מסווה של בריאות ואיכות סביבה. העולה הזה יתוקן?

"כן, חד משמעית. נבטל את המיסים המיותרים הללו שנולדו בחטא ומתוך רצון לפגוע בציבור שאינו נמנה על מצביעיו. נפחית גם מחירים מיידית על מחוללי האינפלציה: נוריד את מחיר החשמל, את מחיר הדלק, את מחיר המים ונקפא את תעריפי הארנונה לשנה. נוריד את מחירי המזון באמצעות הורדת מיסים ומכסים. נחזיר את הכבוד למשפחות בישראל כדי שיוכלו להתפרנס בכבוד, לשלם פחות ולהרוויח יותר".

אפילו גדולי שונאיך מסכימים שאתה הובלת את כלכלת ישראל למאה הנוכחית. מה האתגרים הבאים שלה?

"האתגר הראשון והחשוב ביותר הוא לעצור את האינפלציה ואת השתוללות המחירים - דבר שהממשלה הנוכחית לא יודעת ולא מסוגלת לעשות".

נשמעת גם טענה שהחיבור שלך ל"ש"ם ולמחויבויות החברתיות שלה תמנע ממך את האפשרות ליישם כלכלת ימין מלאה...

"אין סתירה בין מדיניות כלכלית מינית לבין חמלה ודאגה לחלשים. להיפך, בזכות המדיניות הכלכלית שלנו שהביאה פריחה אדירה לישראל, בזכות העובדה שהתעקשנו להוציא את הגז מהמים - הבאנו רווחים אדירים לכלכלת ישראל ובזכותם אנחנו יכולים להוריד מיסים ולתת יותר לאזרחים וביניהם לאוכלוסיות המוחלשות".

ספציפית, הנושא המעיק ביותר הוא שוק הדיור. האם יש בכלל פתרון באופק?

נתניהו בפגישות עם הנציגות החרדית בחודש האחרון

הסכמי אברהם 2.0

ובכל זאת, למרות חשיבותו של הנושא הכלכלי, גם סוגיית הביטחון חזרה לחיינו, עם גל הטרור שהתערער בשנה האחרונה, ניסיונות לייצר פיגועים על בסיסי יומיומי כמעט, ותחושה שגם במישור המדיני האזורי - הגל החיובי והחם שנוצר לאחר חתימת הסכמי אברהם התקרר מעט.

"בשנים 2016-2018 עצרנו את עליית מחירי הדיור ואף הורדנו אותם. אנחנו הולכים לעצור את השתוללות המחירים באמצעות בניית 300,000 יחידות דיור במרכז הארץ ובאמצעות תקצוב תשתיות לפני הבנייה. אנו נמשיך גם ביישום תוכנית "מחיר למשתכן" בהיקפים גדולים יותר. אתה יודע אבי, שבעקבות התוכנית הזאת כבר ניתנו דירות מוזלות ל-80,000 משפחות? זה מבורך".

למרות הסיקור התקשורתי המינורי, התחושה היא שחזרנו לימי האינתיפאדה... איך אתה מסביר את זה שפתאום בשנה האחרונה הטרור הרים ראש? מה צריך לעשות כדי לבלום אותו? האם אבו מאזן הוא הפתרון? האם צריך לנהל עוד מבצע בעזה?

"כשהטרור פוגש חולשה, הוא מרים את הראש. כשהטרור פוגש עוצמה, הוא מוריד את הראש. אויבינו יודעים את זה היטב. כך תמיד היה וכך תמיד יהיה. אנחנו הצלחנו לחסל את הטרור בזכות העובדה שנקטנו יד חזקה ובלתי מתפשרת. לא היסטנו מול מבקשי רעתנו. כמוכן שאבו מאזן הוא לא הפתרון, אבו מאזן שמסית לטרור הוא חלק מהבעיה. אנחנו הצלחנו להביא 4 הסכמי שלום היסטוריים בין ישראל לבין מדינות ערב בזכות העבודה שעקפנו את רמאללה - וכך צריך להמשיך לעשות".

הצלחת בקדנציה הקודמת לנתק בין הפלסטינים למעגל הרחב יותר של מדינות האזור. נראה המשכיות להסכמי אברהם?

"בעזרת השם אני מתכוון להביא הסכם שלום היסטורי עם מדינות ערב נוספות".

תוכל לרמוז לנו באיזה כיוון? בכיוון חיובי מאוד."

לפיד הצליח לפגוע ולסכן לא מעט מיחסיה הבינלאומיים של ישראל, בעיקר בנושא איראן, מה אתה מתכוון לעשות במישור הזה?

"אנחנו נחזור למדיניות התקיפה שהובילתי נגד איראן. במשך שנה שלמה לפיד לא עשה כלום נגד הסכם הגרעין האיראני. הוא לא גייס את העולם, את הקונגרס ואת דעת הקהל האמריקנית נגד איראן. רק מאבק תקיף ונחוש בדעת הקהל האמריקנית ובקונגרס יכול למנוע הסכם רע. המחבל הזה הוא בנפשנו ואנחנו נדאג לתקונו".

סוד הקשר החרדי

בניגוד למנהיגים פוליטיים מהעבר, נתניהו זוכה גם להערכה נדירה במגזר החרדי עצמו, הניכרת לא מעט בעת ביקוריו בערים החרדיות. בלשונו הזכה של הפרשן עמית סגל, בני ברק היא העיר היחידה בישראל בה יש לנתניהו מאה אחוזי תמיכה. אנחנו מנסים להבין את מקור החיבור הנדיר הזה.

בציבור החרדי יש לך מעמד נדיר לפוליטיקאי בכלל ולפוליטיקאי שאינו חרדי בפרט. מאיפה מגיע החיבור הזה?

"ברור לכולם שיש בינינו חיבור של שותפות אמיתית, חיבור של הנהגה משותפת, חיבור של אנשים שמחויבים למורשת ישראל, ולא מן השפה אל החוץ. במשך שנים אני קורא את פרשת השבוע עם בני אבנר שהיה חתן התנ"ך של ישראל וסגן שני בחידון התנ"ך העולמי. זאת לא הצגה, ניכרים דברי אמת. אגב, אלו גם השורשים עליהם התחנכתי - סבי הוא הרב נתן מיליקובסקי, בוגר ישיבת וולוז'ין. וחמי הוא שמואל בן ארצי ז"ל, בוגר ישיבת נובהרדוק, שהיה חוקר תנ"ך, סופר ומשורר, והעניק למשפחתנו מעין נובע של אהבת תורת ישראל, עם ישראל וארץ ישראל. אתה בטח כבר מבין מה סוד החיבור".

יש גם שמועה שלמדת בעצמך עם חברותא בעבר...

"אכן, למדתי עם חברותא במשך שנים רבות. האמת, אני מתגעגע לימים האלה - זה היה לימוד שכל כולו הנאה צרופה".

תרצה לאחל לקוראים משהו לקראת חג הסוכות...

"בהחלט. אני מאחל חג סוכות שמח לכל הקוראים היקרים של 'קו עיתונות' וגם לך, אבי יקירי המלומד, ולכל עם ישראל. כשאחזיק בחג את ארבעת המינים, אשא תפילה שבקרוב תקום ממשלה טובה שמגיעה לעם הנפלא שלנו. בכוחנו המשותף להקים ממשלת ימין יציבה ל-4 שנים, ממשלה שתוריד מחירים, תדאג לביטחון האישי, תשמור על הזהות היהודית ועל מורשת ישראל, ותחזיר את הגאווה הלאומית לכולנו".

לפני

שנת בריאות

בכפל כפליים

נגיפי השפעת והקורונה כבר כאן ועלולים לגרום למחלה קשה בקרב אוכלוסיות הסיכון. בקופות החולים קיים חיסון מעודכן ומותאם לאומיקרון, ומשרד הבריאות ממליץ **להתחסן כנגד הקורונה וכנגד השפעת, ביחד או לחוד.**

הזהירות נדרשת: עטיית מסכה בחללים סגורים וביצוע בדיקות אנטיגן לפני מפגשים משפחתיים.
שמרו על עצמכם ועל המבוגרים.

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

שנה טובה

יורשנים של הקהילה

קרסניה סלובודה שבמזרח אזרבייג'אן היא עיירה שכל תושביה יהודים ומכונה ע"י תושביה "ירושלים של הקווקז" • ליום אחד בכל קיץ, הגבעות הצופות על העיירה היהודית בת מאות השנים מהדהדות מבכי וקינה של נשים. זאת התהלוכה השנתית בתשעה באב, יום האבל של העם היהודי על חורבן שני בתי המקדש בירושלים • הקינות נאמרות בשפה הג'והורית, שפה יהודית דועכת המורכבת מפרסית ועברית עם השפעות של ארמית וטורקית שמדוברת רק על ידי היהודים ההרריים ילידי חבל הקווקז ונמצאת בסכנת הכחדה • תושבי העיירה היהודית מקווים כי פתיחתו של המוזיאון הבינלאומי המפואר לתולדות ומורשת היהודים ההרריים ע"י מר גבריאל גרמן זכרייב, במקביל להקמת ישיבה ומקווה טהרה בעיירה, יחזק את הקהילה ויחיה את המורשת והתיירות היהודית הגוברת מישראל ומארה"ב • הצצה נדירה לקהילה היסטורית שמשמרת מנהיגים עתיקי יומין עוד מתקופת התלמוד

יוסף טולידנו

צילומים: אלי איטקין, ישראל בדווג, סמיון שלמייב, לשכת נשיא אזרבייג'אן, קרן סטמאגי וארכיון ועידת רבני אירופה

יג'אן, שמדברים בשפה הג'והירית ומנסים לחדש את ימי הזוהר של הקהילה

לפני כמה שנים ביקרו כאן כמה עשרות תלמידי ישיבה ממוסקבה. הם באו לראשונה להשתתף בחווייה המרשימה המסורתית של העלייה לרגל לבית העלמין היהודי במהלך תשעה באב. ישראל לאזאר, בנו של הרב הראשי של רוסיה, הרה"ג בערל לאזאר, הצטרף לתלמידי הישיבה כמדריך שלהם. 'עבור מישוהו כמוני, שקרא רק בספרים על כפרים ועיירות יהודיים באירופה שהיו לפני השואה, המקום הזה הוא בלתי יאומן', הוא אומר, זה כמו נסיעה מאות שנים אחורה בזמן.

העיירה קירמיזי קסבה שבאזורבייג'ן או בשמה הרוסי קרסניה סלובודה, 'הכפר האדום' היא אחד משני היישובים היחידים בעולם מחוץ לישראל, שכל תושביהם יהודים. כ-1200 איש חיים כאן, בעיירה שבה 13 בתי כנסת, בית עלמין עתיק ואפילו אולם אירועים כשר, אבל באוויר יש געגוע למה שזכתה העיירה לכינוי 'ירושלים של הקווקז'.

העיירה נמצאת במזרח אזורבייג'ן שעל גבול איראן בסמוך לעיר קובה, שמצידה האחד של העיר גרים מוסלמים ובצדו השני גרים יהודים, כאשר נהר מים מפריד ביניהם. בגדה האחרת של הנהר גודיאלצ'אי, בעיירה קובה, עיירה ענייה בעלת רוב מוסלמי, מביטים בקנאה על הפיתוח ותחזוקת התשתיות של רשת הכבישים והחשמל בעיירה.

היהודים הגיעו לעיירה ב-1742 לאחר גלות ככל הארוכה שפזרה את היהודים ברחבי פרס. בתחילה היו בעיירה כ-20 אלף יהודים כאשר 14 בתי כנסת משמשים את הקהילה. כיום רק שלשה בתי כנסת פעילים המשמשים את יהודי העיירה כאשר אחד מהם בימים אלה הופך למוזיאון היהודי במקום.

בתקופת השלטון הסובייטי היו בעיירה 11 בתי כנסת, אבל הם לא פעלו. הקומוניזם הייתה אז הדת היחידה. ובכל זאת, יהודי הקווקז המשיכו לשמור על הגחלת בבתיהם. הם שמרו שבת, הסבו לליל הסדר ושמרו בקנאות על מאכלות כשרים. כאן לא היו נישואי תערובת.

קרסניה סלובודה, אזורבייג'אן. ליום אחד בכל קיץ, הגבעות הצופות על העיירה היהודית הזאת בת כמה מאות שנים מהדהדות מבכי וקינה של נשים. הן עולות בשביל צר מהעיירה הזאת של כמה מאות תושבים באזורבייג'אן הצפונית לבית הקברות העצום שלו. זאת התהלוכה השנתית בתשעה באב, יום האבל של העם היהודי על חורבן שני בתי המקדש בירושלים.

המראות בבית העלמין מרגשות. כל אישה יושבת ליד הקבר של יקירה. אם זה הבעל, הילד, ההורים, אח או אחות. הן תשמענה את קול הקינות במשך שעות בשפה הג'והורית, שפה יהודית דועכת המורכבת מפרסית ועברית עם השפעות של ארמית וטורקית שמדוברת רק על ידי היהודים ההרריים ילידי חבל הקווקז. הם מביטים כך במבט חודר. זקנים, נשים צעירות, אפילו ילדים עובדה בולטת מאוד במרחב העצום והמבודד של בית העלמין. מאות מגיעים לטקס בכל שנה. חלקם מקצה העולם, הם רואים בהשתתפות בטקס העליה לרגל המרגש, עדות לדרך שבה היהודים ההררים של קרסניה סלובודה חיו במשך כאלף שנה מאז שהיהודים הפרסיים הקימו את העיירה בברכתו של המושל המוסלמי המקומי.

גם בבתי הקברות בישראל ניתן לראות דיוקנאות על מצבות, אבל כאן בקרסניה סלובודה על מרבית המצבות, ועל כל המצבות מהעשורים האחרונים, חרוטות תמונותיהם של המתים. וכל המצבות שחורות. כמה מהמצבות מכוסות בניילון לבן. אלה קברים בני פחות משנה. על פי המנהג המקומי חושפים את המצבה רק אחרי שנה, ובינתיים היא מכוסה. על אחת המצבות; פסל אבן של ציפור. עדות לכך שהמנוח לא הותיר אחריו ילדים. במתחם קטן ומגודר ממש בסמוך, נמצאות ארבע מצבות: אימא גולדה, אבא אפרים והילדים אליה וחווה. הוא בן שבע במותו, היא בת חמש. משפחה שלמה שנספתה בהתרסקות מטוס נוסעים ברוסיה לפני כעשר שנים. על לוח שיש חרוטה תמונה משפחתית ומעליה תמונת המטוס שהתרסק, בואינג 737.

במעונו של מרן ראש הישיבה הגרואי"ל שטיינמן זצ"ל

בית הכנסת 'ששת הכיפות'

ניצד הוקמה הקהילה היהודית בחבל קווקז

דרכם של היהודים שהתיישבו בחבל הקווקז נשארה עד היום אחד הדפים הבלתי ידועים בהיסטוריה. על פי אחת האגדות; יהודי קווקז הם מצאצאי עשרת שבטי ישראל אשר עפ"י הוראתם של מלכי אשור התיישבו במדי

בהתאם לעדויות היסטוריות עקיפות וכן על סמך ניתוח השפה של היהודים ההרריים - הג'ורג'יים - ניתן להניח, כי ביסודה של הקהילה היו יהודים אשר התיישבו באיראן הצפונית. אליהם הצטרפו גם יוצאי האימפריה העות'מאנית. הגירה זו התרחשה בתקופה שבין אמצע המאה השביעית והופסקה במאה ה-11.

בתקופות המאוחרות יותר עברו היהודים מדרום קווקז צפונה, לדגסטן. על פי אחת הדעות; נסיכי ממלכת הכוזרים קיבלו עליהם יהדות דווקא בזכות השפעתה של הקהילה היהודית.

מתחילת המאה ה-19 בעיר דרבנט התחילה את דרכה קהילה אשר הייתה מורכבת מיוצאי כפרי קייטאג. מתיישבים שנדרו ממקום למקום בתקווה למצוא פרנסה, התיישבו בעיר והקימו את אחת הקהילות הגדולות ביותר של היהודים ההרריים ומאחור יותר הפכה אכן העיר דרבנט לאחד המרכזים החשובים של היהודים ההרריים.

באמצע המאה ה-13 נמצאו חוקרים שערכו מסע במקום ומספרים על יהודים רבים המתישבים במזרח קווקז. על פי הידוע, היהודים ההרריים שמרו על קשר עם הקהילות היהודיות במדינות הים תיכוניות. במקורות מצריים אנו מוצאים דיווחים על "סוחרים יהודיים מצ'רקסייה" אשר ביקרו בקהיר. ואילו בקובה עד לתחילת המאה ה-20 נשמרו ספרים שהודפסו בווצ'יה בשלהי המאה ה-16 ובתחילת המאה ה-17.

באותו זמן מתיישבים יהודים רבים ומקימים קהילות צפונית מאורבייג'ן בת ימינו ובצפון דגסטן. אחד העמקים שליד דרבנט נקראה 'ג'והוד-קטה' - הגיא היהודי.

החל מהמאה ה-18 עוברים על המיישבים היהודים ימים קשים. היהודים נקלעים לשטח האש ומרכז המאבקים על האדמות כשעליהן נלחמות; רוסיה, איראן, תורכיה ועוד מספר מנהיגים מקומיים. את היהודים רצחו, לקחו לשבי, אסלמו בכפייה. מעטות היו הקהילות היהודיות אשר הצליחו לשרוד. דווקא באותה תקופה, בזכות חסותו של המנהיג המקומי גוסיין חאן ובגו פטאלי הוקם היישוב היהודי קרסניה סלובודה מעברו השני של הנהר שבו שוכנת העיר קובה.

בתחילת המאה ה-19 כבשה וסיפחה לעצמה רוסיה מספר רב של מדינות בחבל הקווקז. וכך בעצם הופכים רוב היהודים ההרריים לנתיני האימפריה הרוסית.

באמצע המאה ה-19 היהודים ההרריים התחילו להשתכן ליד מבצרים רוסיים ובמרכזים אדמיניסטרטיביים בצפון קווקז. כך הוקמו הקהילות היהודיות בבוינאקסק, במחצ'קלה, בחסוויורט, בגרוזני, במוזדוק ובנאלצ'יק.

עד לפני העלייה מברית המועצות בשנות ה-70 היהודים הרריים התיישבו לרוב ברפובליקת אורבייג'ן ובצפון קווקז - בדגסטן, בצ'צ'ניה, בקברדינו-בלקריה ובחבל סטברופול. כיום חלק הארי של קהילת היהודים ההרריים עלו לישראל. הקהילה הגדולה ביותר בתפוצות הוקמה בארצות הברית. במקום השני בכמות היהודים ההרריים היא הקהילה ברוסיה. כמו כן מתיישבים היהודים ההרריים גם באורבייג'ן, בגרמניה, בקנדה ובאוסטרליה.

המוזיאון הבינלאומי המפואר לתולדות ומורשת היהודים ההרריים

קבר רבי גרשון בן רבי ראובן מזרחי ז"ל ע"ע רבה של הקהילה מהמאה ה-19

בית הכנסת בקרסניה סלובודה

מקווה הטהרה

בית הכנסת 'גיליק'

קודם לכן שכנה העיירה על ההר הסמוך ושמה היה 'קוסרי'. רק לאחר מכן, כאשר הפרעות פסקו והיהודים הרגישו בטוחים יותר, הם עברו לעיירה למטה הנמצאת שם עד היום.

אחת האגדות המועברות מדור לדור, מספרת על הרב הראשון של העיירה, ראובן בן רבי שמואל, שחי לפני כ-250 שנה. באותו הזמן התרחשו פרעות בכל האזור על ידי השייח' נאדיר שכבש את האזור כדי להעצים את כוחו. כאשר הגיע לעיירה היהודית הוא רצה לרצוח את כל הגברים של הקהילה, כאשר רובם היו בתפילה בבית הכנסת. השייח' נכנס לבית הכנסת ופנה לכיוון הרב שקרא באותו הזמן בספר הזוהר, במטרה לרצוח אותו. הרב הרים את הספר כדי להגן על עצמו והסכיף חתך את הספר לשניים ולא פגע ברב. בתגובה אמר השייח' לרב: 'מעולם לא ניסיתי לרצוח אדם והוא ניצל, אני חתכתי ספר קדוש ופשעתי לאלוקים שלא נתן לי לשפוך את הדם שלכם והציל אתכם. אני מבטיח לא לפגוע בכם'. השייח' הורה מיד להחזיר את כל הרכוש שנגנב מהיהודים.

המוזיאון היהודי

בקרב תחנוך הקהילה את המוזיאון הבינלאומי לתולדות ומורשת היהודים ההרריים. המוזיאון הולך ומוקם הודות לתרומתו של הנגיד בן הקהילה, נשיא קרן 'סטמאג' הפועל לרווחתם של יהודי הקווקז, גבריאל גרמן זכרייב המתגורר במוסקבה, ויכול מוצגים שנאספו מכל רחבי קווקז, כולל תשמישי קדושה, מסמכים ועדויות נוספות של חיים יהודיים ששגשגו באזור במשך מאות שנים על גבול בין אירופה לאסיה.

בירושלים של הקווקז מקווים כי פתיחתו של המוזיאון הבינלאומי המפואר במקביל

ישראל לאזאר, בנו של הרב הראשי של רוסיה, הרה"ג בערל לאזאר, הצטרף לתלמידי הישיבה כמדריך שלהם. 'עבור מישהו כמוני, שקרא רק בספרים על כפרים ועיירות יהודיים באירופה שהיו לפני השואה, המקום הזה הוא בלתי יאומן', הוא אומר, זה כמו נסיעה מאות שנים אחורה בזמן'

להקמת ישיבה ומקווה טהרה יחזק את הקהילה ויחיה את המורשת התרבות והתיירות היהודית הגוברת מישראל ומארה"ב. המוזיאון מוקם על הריסות בית כנסת עתיק. בהתאם למסורת, 'למרות שישנם מבנים חדשים ומשופצים של בתי כנסת אנו מקימים את המוזיאון במתחם בית הכנסת העתיק שכן כאן לא הורסים בתי כנסת בכל מחיר.'

אבל בגלל ההגירה הגוברת של היהודים מהאזור הכפרי והעני, חלק מהכפריים והמומחים לענייני הקהילה חוששים לגבי יכולתה לשרוד לטווח זמן הארוך ולשמר את התרבות והשפה שלה. החשש הוא שהמוזיאון שיקום יהיה פחות מחוה חיה, אלא יותר כהנצחה.

'העקומה הדמוגרפית אינה מבשרת טובות', אמר חן ברם, אנתרופולוג מהאוניברסיטה עברית והמכללה האקדמית 'הרטה', העוסק כבר שנים רבות במחקר אודות היהודים ההרריים. 'אני מקווה שהמוזיאון החדש בסופו של דבר לא יהפוך לאנדרטה עבור הקהילה הנכחדת.'

**חופשה משפחתית
ישראלית אמיתית רק ב-
מנרה אודג'**

**בית הארחה באווירה קיבוצית
לחובבי הנוף, הטבע והאקסטרים**

חדרי אירוח | ארוחות בוקר | בריכה עונתית | סיורי עשישיות | מתחם אקסטרים וטיפוס |

הקאלו עכשיו והזמינו את חופשכם

קיבוץ מנרה | 04-6908209 | 04-6908198 | www.manaralodge.co.il | לינה, טיפוס ואקסטרים עם אחיזה בטבע

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר מוסדות תורניים

**קול קורא להגשת בקשות סיוע כלכלי
לעידוד לומדי תורה נזקקים לשנת 2023**

משרד החינוך מתכבד להודיע כי לומדי תורה יכולים להגיש בקשות לסיוע לפי החוק לסיוע כלכלי לעידוד לומדי תורה וסטודנטים נזקקים התשע"ז-2017, (להלן-החוק) לשנת התקציב 2023.

להלן עיקרי תנאי הזכאות לסיוע ללומדי תורה נזקקים לפי החוק:

- לומד תורה הינו בעל אזרחות ישראלית או תושב ישראל (לרבות תושב המחוז דרכון זר) הורה לרלושה ילדים קטינים לפחות, אשר מדווח כנדרש כלומר יום שלם או שני חצאי יום בכולל/ים הנתמך/ים בעבור לימודיו על ידי המשרד.
- ההכנסות המשותפות של לומד התורה, אשתו וילדיו הקטינים (למעט המלגה מהכולל) אינן עולות על 14,400 ₪ בכל השנה (לעניין זה, כל מרכיבי השכר נלקחים בחשבון - שכר ברוטו). כל תשלום מהביטוח הלאומי נלקח בחשבון בחישוב ההכנסות המשותפות, למעט קצבת ילדים וקצבת נכות עבור ילד.
- אין בבעלותם נדל"ן לאחר 1.1.2022 - מלבד דירת מגורים אחת.
- לומד תורה זכאי לסיוע כלכלי אף אם בבעלותו, בבעלות בת זוגו או ילדיו עד גיל 18, רכב מנועי אשר שוויו אינו עולה על 25,000 ₪, או אם נהוגים ברכב כגון זה מנהג בעלים. שווי הרכב ייקבע לפי מחירון, לוי יצחק" כפי שיפורסם בחודש ינואר 2023.
- סכום הסיוע לזכאים לא יעלה על 1,040 ₪ לחודש, במהלך שנת זכאות.

תקופת הזכאות לסיוע

לפי החוק לומדי התורה העומדים בכל תנאי הזכאות יהיו זכאים לסיוע במשך 5 שנים מלאות (60 חודשים). התקופות שבהן התקבלו מלגות לפי החלטות ממשלה קודמות בשנים 2016-2011, ולפי החוק החל משנת 2017, ימנו בכלל 60 החודשים. למען הסר ספק, לומדי תורה שקיבלו סיוע במשך 5 שנים, מכח החוק, לא יהיו זכאים להמשיך קבלת סיוע.

www.education.gov.il/mt

ניתן להגיש את טופס הבקשה לשנת 2023 והמסמכים הנדרשים, באמצעות טופס מקוון בלבד.

- טופס זה מאפשר לכם להזין במחשב, באמצעות האינטרנט, את הפרטים המבוקשים, לצרף את המסמכים הנדרשים ובסיום ההזנה יש לשלוח אותו באופן מקוון. את הכניסה לטופס המקוון ניתן למצוא בלינק: <https://kohelet.edu.gov.il>
- באפשרותכם לקבל תמיכה טכנית בהגשת הטופס המקוון, ע"י יצירת קשר עם נציגי שירות באמצעות דואר אלקטרוני: kohelethelp@education.gov.il - יש לפרט במייל את סיבת הפניה ואת פרטי המבקש (שם, ת"ז, טל' נייד).
- מועד הגשת הבקשות:** נפתחה אפשרות להגיש בקשה מקוונת החל מיום ז' בתשרי התשפ"ג 2/10/2022 יש לסיים את שליחת הטופס המקוון, עד יום ו' בכסלו התשפ"ג 30/11/2022 בשעה 23:59. לאחר מועד זה, תיסגר האפשרות להגיש בקשה לסיוע לשנת 2023.

באחריות כל לומד תורה, הרואה עצמו זכאי לסיוע, לדאוג להגיש טופס בקשה לסיוע במועד.

ד. עמדת שרות עצמי

- האגף מעמיד לרשות המבקשים שאין להם נגישות למחשב, עמדת שרות עצמי בה יהיה ניתן להגיש בקשה מקוונת.
- הפעילות בעמדה תתאפשר בזמני שעות קבלת הקהל הקבועים של האגף.
- על המבקש להגיע עם תעודת הזהות שלו, מכשיר טלפון נייד וכל המסמכים הנדרשים לצורך הגשת הבקשה.

לתשומת לב המבקשים, רק אחת לשנה ניתן להגיש בקשה לסיוע. בקשות שלא ישלחו עד המועד האמור יידחו, ולא ניתן יהיה להגיש בקשה במועד אחר ולקבל סיוע ללומדי תורה בכל שנת 2023, עד לפרסום מועד נוסף להגשת בקשות לקראת שנת 2024. הבקשות לסיוע יובאו להחלטת ועדת הסיוע הכלכלי ללומדי תורה במשרדנו. הוועדה תבחן את זכאות המבקשים ותאשר את הזכאות לסיוע ואת סכום הסיוע החל מחודש ינואר 2023, בהתחשב במספר הזכאים, ובתקציב שיוקצה לקרן הסיוע.

כתובתנו: משרד החינוך - אגף בכיר מוסדות תורניים, רח' בית הדפוס 20 ירושלים, קומה 9. מיקוד 9548323
טל' 073-3935200 (שלוחה 3), זמני מענה טלפוני בימים: א', ד', ה': 10.00-12.00, יום ב': 13.00-15.00
זמני קבלת קהל בימים: א', ד', ה': 13.00-14.30, יום ב': 12.00-10.00
כתובת אתר המשרד: www.education.gov.il/mt | כתובת אתר ממשל זמן: www.gov.il

"ותשובה ותפילה"
וצדקה,
מעבירין את
רוזע הגזירה"

לתרומת פדיון כפרות
1-800-677-777

חסדי נעמי
רח' בר יוחאי 10 ב"ב | naomi.org.il

"ליבי נפעם כשאני מביט על המהפך שחל בעדה"

בראיון מיוחד מספר הרב הראשי ליהודי הקווקז הרה"ג רבי יניב נפתליב שליט"א על הפריחה המחודשת של היהודים ההרריים בישראל ובעולם, נזכר בערגה בעת שנשלח על ידי גדולי ישראל זצ"ל לסייע בקליטת עלייתם לישראל, נפעם ונרגש מהתחדשות ההתיישבות באזריבז'או וכואב על שוד האוצרות התורניים של העדה

הרה"ג יניב נפתליב

שכן היה קצת התבוללות כמו בשאר ארצות בעולם, אולם בריכוזים יהודים בקווקז כמעט ולא הייתה התבוללות. לדוגמה מעיר קובה לא הייתה כלל התבוללות וחיו בעיר יהודים בלבד. כמדומני שזו אחת הערים היחידות בעולם שבה גרו רק יהודים.

"לפני מספר שנים התפרסם מחקר שעשו באקדמיה בבית חולים רמב"ם על הגנים היהודים. לקחו דגימות מכל העדות כדי לדעת כמה אחוזים של הגנים היהודיים נשארו בכל עדה. כמוכבן שהגנים הרבים ביותר באחוזים היו מתוך אלה שלא נטמעו בעמים אחרים. התוצאה הייתה שיהודי קווקז נושאים הכי הרבה גנים יהודיים מכל עדה אחרת, וזאת מתוך הקנאות שלהם לשמור על הגחלת היהודית במסירות נפש ממש במשך אלפי שנים."

העדה הקווקזית מאופיינת בין היתר במנהגים עתיקי יומין שמקורם בהררי הקודש, תרתי משמע. מהם הבולטים שבהם?

"זכיתי לכתוב ספר שנקרא 'מעגל החיים' ובו כתבתי את המנהגים והמקורות וכו'. התרגשתי מאוד בעת איסוף החומר וכתבתי. ככל שחקרתי נוכחתי לגלות שמנהגיהם רובם ככולם חצובים במקורותינו הקדושים. אתן דוגמא; שבת או חג לאחר החתונה המנהג שהחתן לוקח את הכלה לבית הוריה ונשארים זמן מה ואח"כ נותנים לה מתנות ושולחים לבית בעלה ומצאתי כך מפורש בתלמוד ירושלמי ונקרא בשם 'רגל רדופין' וטעם המנהג הוא: 'להגיד שבחה בבית אביה... ושהורי הכלה שומעים ממנה שחייה טובים עם בעלה. 'ועוד דוגמא לפני החופה הולך החתן בליווי הוריו ומכיריו להביא את הכלה לחופה ובכניסה לבית הורי הכלה מחכים האם והורי הכלה ובשביל לקחת את הכלה המנהג לתת כסף או מתנות לאם הכלה והמקור לזה כאשר אליעזר בא לקחת את הכלה ליצחק כתוב שנתן מתנות לאחיה, רואים ממש מנהגים אותנטיים שלא השתנו מזמן התלמוד כמו המקור."

הצלחתם למצוא כתבי קודש מגדולי הרבנים בקווקז, יש ספרים או כתבים ששרדו?

"עוד בהיותי נער ראיתי כתבי יד של סיכומים של ראשונים על התלמוד והלכות וכן קביעות וסגולות ע"פ הקבלה ונוכחתי להבין כמה גדול היה ההרס של הקומוניזם ביהודים וכן ההשכלה ששררה בימים ההם שמשמס רמסו את המשך היהדות, תלמדי החכמים עצומים שנשלחו לגלות בסיביר ולא חזרו בתי הכנסת שנסגרו והפכו לבתי מסחר וחנויות וכדו'. שדדו את האוצרות התורניים העצומים שלנו כפשוטו."

רבים שואלים האם היהודים ההרריים מנהגיהם מיוחסים לבני עדות ספרד או אשכנז?

"ראשית אומר שעל פי המסורת וכן כתב רבינו יעקב יצחקי וכן בספרי החוקרים שיהודי ההרים הגיעו למדי שהיא הרי הקווקז לאחר חורבן בית ראשון כפי המובא בנביא שהגלה מלך אשור את ישראל על ימא דכספיא ועד היום שם גרים היהודים וכן מובא בתלמוד ירושלמי רבי שמעון ספרא מדרבנט (מגילה פ"ד הלכה ה') א"כ ודאי שאנו לא היינו בגירוש ספרד, אולם בגלל מיקומו הדמוגרפי שבה הגבול בין אירופה לאסיה היו רבנים שלמדו הוראה באירן תורכיה ועוד והיו שלמדו באירופה כדוגמת רבי יעקב יצחקי שאף דיבר גם באדיש ולכן היו גם מנהגים שהביאו מאשכנז והשתרבו למנהגנו אבל כבר העידו גדולי החוקרים כדוגמת אלטושר וכן כתב רבי יעקב יצחקי שמנהגינו כעדות הספרדים לפי פסקי השו"ע ומרן החיד"א גם בתפילה ובחגים וגיטין וקידושין."

ובפרספקטיבה היסטורית, איך אתם רואים והאם בכלל חלו שינויים בקרב העדה בשנים האחרונות?

"כשאני מביט על המהפך שחל בעדה בארבעים השנים האחרונות, ליבי נפעם, אם נתחיל מניסיון להרחיקם מהדת עוד מתקופת הקומוניזם ותנועות ההשכלה ועד קשיי הקליטה בארץ ובחול. בימי צעירותי לא זכור לי אף לא בחור ישיבה אחד מהעדה. כיום ב"ה בכל עיר ועיר ישנם בחורי ישיבה ואברכים מצוינים אשר הקימו משפחות לתפארת, וישנם מגידי שיעורים וראשי כוללים מבני העדה. גם בבנות הנפלאות שלומדות במסודות תורניים, כדוגמת בית יעקב וכן במספר מוקדים בחו"ל רואים את הפריחה בדמות פעילות תורנית ענפה והקמת תלמודי תורה ברחבי קווקז, ישיבה במוסקבה, שיעורי תורה וחיי קהילה בברוקלין, בטורונטו ובברלין."

מה הרב חושב על הקשיים שחוו העדה בקליטתם בישראל?

"לפי דעתי בעליה מכל חבל קווקז בשנות השבעים והתשעים, לא ידעו הרשויות להכיל את התרבות והמנטליות של היהודים ההרריים כפי שיהודי הקווקז מכונים, והם לא יכלו להביע את כישרונותיהם. נכון יותר לא השכילו לתת להם את יכולת הביטוי הנכונה, כיוון שלא נתנו להם את הכלים המתאימים ולכן הנחיתה שלהם בישראל הייתה מאד קשה. ישנה בעדה מוטיבציה ושאיפה מאד גדולה להצלחה, והראיה מבני העולים שלא חוו קשיי קליטה, רואים היום שהם מאד מצליחים בכל התחומים, גם ביהדות וגם בעסקים, במדע ובכל תחום."

איך שרדו היהודים ההרריים במשך שנים כה רבות ושמרו על יהדותם? מהו הסוד הנצחי?

"שאלה זו נשאלתי בראיון בעבר ואמרתם להם את דברי המדרש מפני מה זכו עם ישראל להיגאל ממצרים? עונה המדרש; מפני שלא שינו שמם, לשונם ומלבושם. בזכות שלושה דברים נגאלו וגם עתידים להיגאל. בפעם הראשונה שהגעתי לקובה שבקווקז נדהמתי לראות שלושה דברים אלו במלא עוצמתם. אחד השמות האותנטיים עוד מתקופת התנאים והאמורים כדוגמת רב אשי, אביי, רבא, רבינא, זלפה, בלהה וכדו', זה בהגדה 'שלא שינו את שמם'. והשני הלבוש הייחודי שלהם. בצניעות וגם בכבוד, שזה בהגדרה; 'שלא שינו את לבושים'. והשלישי הוא השפה הג'והורית שרק היהודים דיברו בה - 'שלא שינו את לשונם'. אין ספק אלו היו להם לעזר רב בנוסף התעוזה ותעצומות הנפש של בני העדה ששמרו בקנאות רבה על היהדות והמסורת."

הייתה התבוללות בקווקז? "בעבר חקרו וראו שלמרות שהיו מקומות

כבוד הרב חוזר מביקור באזריבז'או. בוודאי עם רשמים עזים...

"אכן הביקור תמיד מותיר אותך נפעם ונרגש בכל פעם. יש מקומות שבהם אני מתרגש מאוד. לחשוב על מאות היהודים שהתהלכו כאן ולראות את הפריחה המחודשת ברוך השם אשר השאיר חסדו על העדה הקדושה שלנו."

מתי התחלתם למעשה לפעול בקרב העדה הקווקזית?

"אני נחשפתי לעדה עוד בהיותי ילד בתלמוד תורה. המנהל הרב שמעון דהן היה עוסק בקירוב ורישום ועמד בפני אתגר, כיוון שלא היה מי שידבר עם העולים בשפת הג'והורית וכך היה דופק בדלתות העולים ונותן לי לדבר עימם שיסכימו לשלוח את ילדיהם לתלמודי תורה ובתי ספר תורניים. ובהיותי נער נשלחתי בברכתו של הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל לקובה, ובסייעתא דשמיא שלחנו תלמידים לישיבה הגדולה ביותר בעולם בלייקווד שבארצות הברית."

מה באמת המקור לשפה הג'והורית, יש לכם כתבים בשפה העתיקה הזו?

"המקור לשפה כפי שמעידים החוקרים היא ארמית עוד מזמן גלותנו, אך ברבות השנים והתלאות זלגו לשפה גם ביטויים ומילים משפות שונות כגון מהשפה הפרסית והאזרית, וכן מילים חדשות מרוסית. לגבי הכתב שמקובל אצלנו במסורת, הוא בוודאות כתב עברית עתיקה ודומה מאוד לכתב רש"י כפי שראיתי בכתובות ושטרי תנאים עתיקים וכן במכתביו של רבי יעקב יצחקי ואף ראיתי עיתוני חולין מהמאה שעברה שכתוב בכתב רש"י בשפה הג'והורית. אך תנועת ההשכלה ושלטונות רוסיה הטמיעו רק את הכתב הרוסי גם בבתי הספר וכך עד היום."

איך כב' הרב מסביר את ההישרדות של בני העדה הקווקזים לשמור על היהדות?

"לפני מספר שנים שוחחתי עם הגאון רב עקיבא הכרמי זצ"ל. תלמיד של הגאון החזון איש זצ"ל, בנושא העדה הקווקזית וכך התבטא "אוי כמה חלקים מעם היהודי בגולה כבר נתערב בעמים ונעלם וכמה צריך להודות לה' על הנחישות של העדה הקווקזית הקדושה שהצליחה למרות כל הקשיים לשמור על זהותה היהודית". "סיפר לי יהודי שחי בשמכא שבקווקז שבהיותו נער שלחה אותו אימו לעיר הבירה 'ב'קו', כדי למצוא שידוך ואמרה לו משפט שנחקק בזיכרונו: 'בני לא אכפת לי שתביא כלה חלילה אפילו בלי ידיים ובלו רגליים העיקר שתהיה יהודייה'."

ומשמירה על היהדות לפריחה...

"נכון שהיו תקופות עם המון קשיים וניסיונות בקיום המצוות, אך כיום ב"ה רואים פריחה גדולה בעדה ברוחניות ובגשמיות. ישנם 15 בתי כנסת לעולי קווקז בישראל. יש לנו כיום כמה כוללים בישראל לאברכים מצוינים מבני העדה שמוחזקים ע"י תורמים ובראשם מר גבריאל גרמן זכרייב הזכור לטוב הי"ו וכן החזקת תורה על ידו במוסקבה, קווקז ובעוד ערים בעולם ע"י יהודים נכבדים, וכמובן ארגון הצדקה הבינלאומי 'סטמאגי' שהקים זכרייב עם אחיו הי"ו, בוודאי שיש עוד המון פעילות ותוכניות נפלאות שאנו מקדמים אך ב"ה ישנה סיעתא דשמיא גדולה."

"בהזדמנות זו אני מבקש בשם כל העדה; נישא ברכה לכל הרבנים והתומכים ולכל הארגונים העוסקים בצורכי עדתנו ובראשם משפחת זכרייב וארגון 'סטמאגי' בראשות נשיאה מר גבריאל גרמן זכרייב התומכים ודואגים לעדנתו הקדושה בכל רחבי תבל. יפרוש ה' סוכת שלמה על כולנו וייטע בינינו

עבודה לחברי הקהילה". "בלי תעסוקה אין הרבה תקווה שקרסניה סלובודה תישאר עיירה יהודית", אומר אשורוב, יהודי הורי מרוסיה, שהועסק ע"י 'סטמאגי' לפני כשלוש שנים כרב העיר.

אשורוב מפעיל היום ישיבה שבה הוא מלמד לימודי יהדות לילדי הקהילה בתוספת לימודי חול כדי שיוכלו למצוא תעסוקה - ברוסיה, בישראל או פה. 'מציאת תעסוקה - זאת הדאגה הכי גדולה והסיבה העיקרית לכך שצעירים עוזבים את המקום.

בעיר יש גם שוחט, שמבצע שחיטה כשרה. אשורוב החליף את אלעזר ניסימוב,

השייח' נכנס לבית הכנסת ופנה לכיוון הרב שקרא באותו הזמן בספר הזוהר במטרה לרצוח אותו. הרב הרים את הספר כדי להגן על עצמו והסכין חתך את הספר לשניים ולא פגע ברב

בן 35, שוחט ובוגר ישיבה שהיה בתפקיד רב העיירה שנים רבות, אחרי שקודמו בתפקיד פרש לגמלאות. כמו עוד אלפים מבני הקהילה, ניסימוב גר כיום במוסקבה.

מורדכיב אוסף מיצאיון מכל רחבי קווקז. אחד המוצגים - טלית ממאה ה-19. בפינות הטלית טלאים מבד אדום עבה. עובדה שהקלה על השימוש בטלית כחופה. בין המוצגים האחרים: כרכרה רתומה לסוסים מהמאה ה-19 ועשרות מסמכים וביניהם כתובות.

הפנינה הבלתי מעורערת של האוסף היא מה שנקרא 'הספר החתוך'. ספר קודש שצורתו הושחתה. לפי האגדה, הרב של קרסניה סלובודה השתמש בספר זה, כאמור, כדי להתגונן מחרבו של מפקד הצבא המוסלמי השייח' שכבש את אזריבז'או הצפוני לפני מאות שנים.

"המפקד, כידוע, נבהל ממעשיו ופחד מהעונש האלוקי שהוא יקבל, ולכן החליט לא לפגוע באף יהודי כדי לכפר על מעשיו", אומר מורדכיב. "האגדה מסכיב לספר הזה נובעת מלב המסורת על הכבוד ההדדי בין מוסלמים ליהודים פה. כאן לא תשמעו על אירועים אנטישמיים וגברים בכיפות או לבוש יהודי אחר כמעט ולא מושכים תשומת לב ברחוב."

כמו הרבה מיצגים שמורדכיב אוסף, 'הספר נמכר לסוחר עתיקות במחיר נמוך מאוד ממחירו בשוק העתיקות. רבי אברהם ישראל פרייליך מישאל שעוסק בסחר תשמישי קדושה עתיקים, מכר אותו ליהודי הררי שגר ברוסיה במחיר \$250000 בשנות ה-2000. הקונה הסכים שהספר יוצג בפתיחת המוזיאון והעתק יישאר שם באופן קבוע.

מורדכיב אוסף גם מילונים של השפה הג'והורית. המוזיאון החדש שם לו למטרה לבנות את הספרייה הגדולה בעולם של ג'והורי כדי להקל על אנשי המחקר לשימור השפה הג'והורית, שמדוברת על פי אומדן מקצועי ע"י כעשרת אלפים יהודים ברחבי העולם.

"לשפה הג'והורית מעולם לא היה אלף-בית מוסכם", אומר מורדכיב. "חלק כתבים ג'והורי באותיות קיריליות, אחרים משתמשים באותיות של האלף בית האזרי וחלק מאייתים באותיות עברית. אנחנו מקווים שריכוז כל הספרים הללו במוזיאון יקל על המחקר, דיגיטציה ואולי אף סטנדרטיזציה", הוא אומר.

בהתייחסו לקרסניה סלובודה הוא אומר: "לעיירה יש להערכתו פוטנציאל גדול לתירות, כולל תירות חינוכית, ולא רק מישראל. זה יישוב יהודי מסורתי כפרי אחרון בעולם, סוג של השטייטל האחרון. לדבריו, ייחודיות הקהילה יכולה להיות רלוונטית לכל יהודי העולם. זה יכול להפוך למרכז חינוכי חשוב ומקום שחייבים לבקר בו עבור יהדות עולם."

תודות לכנען ליפשיץ JTA למר דוד מרדכיב ולהר"ר משה פרידמן על החומרים להכנת הכתבה

מגיע סטייל / אהבה לך

052-6844811 | ODELI

SARA TZABARI PHOTOGRAPHY

להנצח רגעים בלתי נשכחים

ניו בורן | קייק סמאש | חלאקה | בת מצווה | הפקות | תדמית | צילומי חוץ

052-6102024

studiosaratz@gmail.com | www.saratz.co.il

כל הזמן

אתר החדשות של הציבור החרדי

האתר היחיד שמסקר מכל הזירות המקומיות בכל רחבי הארץ בכל זמן

משרד הפנים

הבחירות לכנסת ה-25

1 בנובמבר 2022
ז' בחשון התשפ"ג

רוצים לדעת היכן אתם מצביעים?

לרשותכם מגוון אמצעים לבדיקה:

בטלפון: 1-800-222-290
בשפות: עברית, ערבית, רוסית, אמהרית ואנגלית
מענה אנושי בימים: א'-ה' 08:30-22:00 | יום ו' 08:30-13:30

במסרון: 050-8085500
מענה 24 שעות ביממה
לבדיקה יש לשלוח מספר זהות בעל 9 ספרות (כולל ספרת ביקורת) ואת תאריך ההפקה של תעודת הזהות

בפקס: 1-800-222-291

באתר משרד הפנים: moin.gov.il

שימו לב: במידה והנכם מעוניינים להסיר פרטים מתצוגת פנקס הבוחרים המתפרסם באינטרנט, עליכם להגיש בקשה למפקח הארצי על הבחירות במשרד הפנים. פרטים באתר המשרד.

על מנת שתוכלו לממש את זכות ההצבעה ביום הבחירות, יש להצטייד באמצעי זיהוי תקף עם תמונה עדכנית (תעודת זהות, דרכון ישראלי, רישיון נהיגה ישראלי, תעודה צבאית אישית).

"בעלי התשובה" הם גיבורי הכח האמיתיים

האתגרים והניסיונות של בעלי התשובה בדורנו, ההבדלים בין בעלי התשובה שלפני 30 שנה לבעלי התשובה כיום, היחס של גדולי ישראל לבעלי התשובה, התשובה המפתיעה שנתן מרן הגרש"ז אויערבוך לבעל תשובה שאשתו סירבה לשים כיסוי ראש, הנובאה של ראש ישיבת חברון הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל שהתגשמה, הדילמה האם לשלוח בעל תשובה להתגורר בעיר חרדית והלימוד בחברותא עם הרה"צ הרב אורי זוהר זצ"ל • הרב אהרן לוי, מבכירי המרצים ב'ערכים' ובתנועת התשובה בראיון חג מיוחד לרגל צאת סדרת הספרים החדשה: 'פרשה בארבע'

אריה שוורץ

המאמרים הם מקוריים שמחברים רעיונות השקפתיים לפרשת השבוע בשילוב אקטואליה. מתגובות האנשים אני לומד כל מיני דברים. יש כאלה שאמרו לי שהם מוכינים מתוך זה דרשה לבית הכנסת. יש כאלה ששומעים את הסיפור בתחילת הסרטון ומנסים לנחש איך הסיפור קשור לפרשה. יש כאלו שדנים על הרעיון שמוכא בסרטון בשולחן השבת. כל אחד מתחבר לזה מכיוון אחר. הסרטונים הללו נותנים מענה גם לבעלי תשובה שאיתם אני נפגש באופן יומי וגם לאנשים חרדים בבחינת דע מה שתשיב".

"בספר הדברים מובאים בעריכה שונה המותאמת לקריאה. כל מאמר יכול לפתח דיון מעמיק ומחשבתי. במאמרים אני מביא הרבה סיפורים מתוך אירועים ודיונים שהשתתפתי בהם ואת המסר שלהם אני מחבר לפרשת השבוע".

במה זה שונה מהספרים הקודמים שהרב הוציא?

"הספרים הקודמים הם יותר עיוניים. הספר 'לא בשמים היא' שהוא למעשה מחקר מעמיק על אמיתות רציפות תורה שבעל פה, מתאים יותר לדור הזה יותר מאשר בתקופה שהספר יצא. היום, מסיבות שונות, הנושא יותר בוער וספר נותן מענה מקיף על התורה שבע"פ. גם סדרת הספרים 'לחזור עם תשובה', הם למעשה מאמרי השקפה בצורה יותר עיונית. לעומת זאת, הסדרה 'פרשה בארבע' היא יותר קלילה ולא מצריכה קריאה עיונית. הדגש בספר זה ההנגשה. הרעיון היה להנגיש את הרעיונות בצורה שווה לכל נפש. לפעמים זה אפילו יותר קשה מכתיבת מאמר עיוני".

מה השתנה בעולם התשובה בשלושים השנים האחרונות?

"לפני למעלה משלושים שנה אמר מורי ורבי ראש ישיבת חברון הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל, כאשר תנועת התשובה עוד הייתה בראשית דרכה, שעוד יבואו ימים שעולם בעלי התשובה יהיה כ"כ גדול, שאנחנו הציבור החרדי נצטרך להתכונן לכך מראש כדי לתת לו מענה. תראה כיום את תנועת התשובה - עשרות ומאות אלפים שהתקרבו ליהדות במשך השנים, הפכו לציבור כ"כ גדול, ויש כיום ישיבות לבעלי תשובה, תלמודי תורה לבנים, בתי ספר לבנות, מדרשות, שיעורי תורה ופעילויות רוחניות מקיפה שמסייעת לבעלי התשובה בכל הרמות. "יחד עם זאת חשוב לזכור את ההתמודדויות היומיומיות והניסיונות והאתגרים שעומדים לפתחם של בעלי התשובה. הן נמצאים במצב ביניים, כאשר מצד אחד העולם שממנו הם באו במקרים רבים לועג להם ומסתכל עליהם כעל אנשים שהשתבשה דעתם או שמשבר אמצע החיים גרם להם לחזור בתשובה, ומצד שני, לא תמיד הם מוערכים דיים בציבור החרדי אליו הם רוצים להשתייך.

"עולם התשובה הוא עובדה מוגמרת ועלינו לדעת שאנשים שחוזרים בתשובה מצפים שמי שיתן להם כח להתמודד מול המשפחות שלהם ומול החיים שעזבו, הם אלו שהם רוצים להיות איתם, כלומר הציבור החרדי. לצערנו, לא תמיד זה קורה וזאת למרות שנפשם של גדולי ישראל יוצאת לבעלי התשובה. מרן הגראמ"מ שך זצ"ל, בסוף ימיו, גם כאשר לא קיבל אנשים לביתו, כדי לשמח אותו היה מבקש להזמין אליו את מנכ"ל ערכים הרב יוסף וליס שליט"א, כדי שיספר לו על בעלי התשובה ועל תנועת התשובה, אליהם היה קשור ופעל רבות למענם".

ובכל זאת אי אפשר להתעלם שיש שוני בין מי שגדל בבית של שמירת תורה ומצוות לבין מי שגדל בעולם חילוני והחל לשמור מצוות בגיל מאוחר?

"לבעלי תשובה שנמצאים בתחילת דרכם, יש מענה מבורך שכולל ישיבות, מדרשות ומוסדות חינוך. אבל יש את הדור השני לבעלי

כבר למעלה משלושים שנה שהרב אהרן לוי נמנה עם בכירי המרצים בתנועת התשובה. במשך השנים, עשרות אלפי יהודים ששבו לכור מחצבתם, נהנו ממאות הרצאותיו, שאת כולם ניתן למצוא כיום זמינים ברחבי הרשת. עם השנים חיבר סדרה של ספרי יסוד, הגות ומחשבה בנושאים שונים במחשבת ישראל.

בצעירותו למד בישיבת עטרת ישראל ולאחמ"כ בישיבת חברון, שם קיבל מרבותיו ראשי הישיבה הגאון רבי אברהם יהודה פרבשטיין זצ"ל והגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל והמשיגה הגאון רב צבי הירש פלאי זצ"ל.

לאחר נישואיו הוסמך לרבנות ע"י מרן הגר"ע יוסף זצ"ל וכן ע"י הרבנים הראשיים לירושלים הגאון רבי שלום משאש זצ"ל והגאון רבי יצחק קוליץ זצ"ל.

את תחילת פעילותו בקירוב רחוקים החל לפני כשלושים שנה עת נשלח לכהן בקהילה היהודית "אהל לאה" שבהונג קונג. ישראלים רבים שהתגוררו במקום מצאו את דרכם חזרה אל היהדות בעקבות הרצאותיו המרתקות.

עם שובו לישראל הצטרף עד מהרה לסגל המרצים הבכיר של ארגון 'ערכים'. מאז, במשך כשלושים שנה השתתף במאות סמינרים והעביר אלפי הרצאות, שיחות ושיעורים מעמיקים במחשבת ישראל והגות יהודית. עם השנים הקים במקביל את מדרשת 'וידעת' ללימוד כל נושאי היהדות. את ספסלי המדרשה פוקדים צעירים ומבוגרים, חיילים וסטודנטים, תלמידי תיכון ובוגרי השכלה אקדמית. הצימאון ליהדות מקיף את כל שכבות האוכלוסייה.

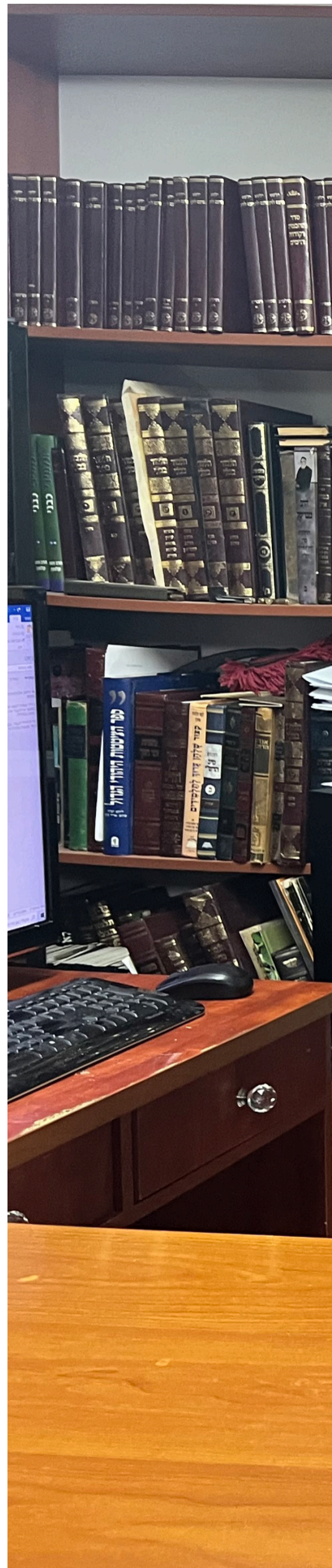
בשל בקיאותו הרבה בנושאים שלרוב אינם נלמדים בסדרי הלימוד הישיבתיים אך נצרכים עבור מי שעוסק בקירוב רחוקים. בהרצאותיו הייחודיות עוסק הרב אהרן לוי בהרחבה בהוכחת רציפותה של התורה שבעל פה והתמודדות עם טענות הנצרות, היהדות הקראית בדבר הפסקות ברצף המסורת היהודית. את מחקרו הוא מציג בספרו "לא בשמים היא" - וכן בסדרה של 88 הרצאות המבארים באופן סדור את אמיתותה ורציפותה של התורה שבעל פה. בהמשך, הוציא לאור את סדרת הספרים "לחזור עם תשובה" שהפכה לפופולארית הן בקרב ציבור בעלי התשובה והן בקרב הציבור החרדי בבחינת 'דע מה שתשיב', ובחודשים האחרונים יצאו לאור שני הכרכים הראשונים בסדרה 'פרשה בארבע'.

בשנים האחרונות גילו שומעי לקחו של הרב לוי את הפינה השבועית שזכתה לכינוי 'פרשה בארבע'. זה החל כסרטון שבועי שמופץ בתפוצת שיא בכל רחבי העולם היהודי, במסגרתו מסביר הרב אהרן לוי רעיון אקטואלי מפרשת השבוע מתובל בסיפור שמוסר השכל לציודו. הסרטונים הפכו לפופולאריים ועם הזמן החל ביקוש לקבלת החומר מודפס, על מנת שניתן יהיה אפשר לקרוא אותו ולהעמיק בדברים בשולחן שבת.

כך נולדה סדרת הספרים החדשה 'פרשה בארבע' ששני כרכיה הראשונים כבר נמצאים בחנויות הספרים.

"הספר הוא למעשה סיום של חמש שנים שבהן בכל שבוע צילמנו סרטון על הפרשה", מספר הרב אהרן לוי בראיון למוסף החג. "לשמחתי הרבה, הסרטונים פופולאריים גם בארץ וגם בחו"ל והם מתורגמים לשפות רבות ומועברות לקהילות היהודיות השונות. כאשר הצטברו אצלי כמה מאות סרטונים ולאחר שאנשים רבים ציינו בפני שהיו שמחים לקבל את הרעיונות מודפסים בכדי שיוכלו לדון בהם בשולחן שבת, החלטתי להפוך את זה לסדרת ספרים חדשה שנושאת את אותו שם: פרשה בארבע.

ספר שהוא למעשה תמלול של סרטוני פרשת שבוע?

התשובה. אחרי שהם מתחננים ונולדים להם ילדים, למעשה הם כבר לא בעלי תשובה. הם כבר חלק מהקהילה החרדית, ואז הם פוגשים בפעם הראשונה את השונות ואת העובדה שהם מתוייגים ככאלה. לפעמים זה שוני אמיתי אך לפעמים זה רק תירוץ”.

עם אלו ניסיונות מתמודדים בעלי התשובה?

”למי שגדל בבית שומר תורה ומצוות, אין לנו מחצית מהניסיונות שבעלי תשובה מתמודדים איתם יום יום. אתן לך דוגמא: בחור ישיבה שרוצה ללמוד גמרא, הוא פשוט הולך לישיבה ולומד כאוות נפשו. בחור חילוני באותו גיל שרוצה ללמוד גמרא מתמודד עם קשיים מבית ולפעמים נאלץ להסתיר מבני משפחתו שהוא לומד גמרא. היה אצלי במדרשה בחור צעיר, גאון שלומד באחד מבתי הספר היוקרתיים בת”א. הוא היה מוצא זמן על חשבון הלימודים ומגיע למדרשה כדי ללמוד גמרא, כיוון שאח”צ ההורים שלו לא היו מרשים לו ללכת לשיעורי תורה. באחת השנים הוא הגיע בליל הושענא רבא ובאמצע הלילה הוא ניגש אלי רועד כולו וסיפר לי שאבא שלו התקשר לברר היכן הוא נמצא. הוא לא רצה לשקר ואמר שהוא בלימוד תורה. בתגובה אבא שלו אמר לו שאין לו למה לחזור הביתה. זה רק חלק מרשימת ההתמודדויות של צעיר חילוני שמתקרב.

”באחת הפעמים כאשר הנהלת בית הספר החליטה להזמין מרצים מבחוץ, התלמיד הזה יחד עם עוד כמה חברים ניגשו למורה בבית הספר וביקשו שיביאו גם רב. הם היו שבעה חברים בשכבה שהלכו בסתר לשיעורי תורה והתחילו לשמור מצוות. המורה אמרה שהיא מוכנה בתנאי שיביאו גם את המנהל ואת רכות השכב. הגעתי לשם והותקפתי בשאלות על ידי הצוות בעוד התלמידים מחאו כפיים כשהשבתים להם. רק שנבין מזה איזה מאמץ צריכים הצעירים האלו לעשות כדי שיוכלו לשמוע יהדות בבית הספר או שיוכלו לשבת וללמוד קצת גמרא. אחרי כל מסירות הנפש הזו שלהם, הם מגיעים לגור בעיר חרדית ולפתע מרגישים, בחלק מהמקרים, שנרתעים מהם”.

מה הפתרון?

”אני לא יודע אם יש פתרון אבל אני יודע שזה צריך לכאוב לנו. אמר פעם אחד מגדולי החסידות, רבי שמחה בונים מפשיסחא זיע”א, שכתוב בפרשת וישלח שיעקב אבינו נענש במעשה דינה בגלל שהסתיר אותה בתיבה בכדי שעשיו הרשע לא יתן בה את עינו. ועל זה הוא שואל: מה יכול היה יעקב אבינו לעשות? הוא רצה לשמור על בתו שלא תיפול לידיים של רשע ועם הארץ. ככה היה נוהג כל אבא שרוצה לשמור על בתו. על כך השיב רבי שמחה בונים מפשיסחא: ודאי שיעקב אבינו היה צריך להסתיר את דינה, אבל עשיו הוא אח שלך, לפחות היית צריך לבכות כשאתה מסתיר אותה.

”אני חושב שהיחס של חלק מאתנו לבעלי התשובה, נובע מחוסר הכירות עם עולם בעלי התשובה. חלק מהציבור החרדי לא באמת מכיר את עולם בעלי התשובה. עכשיו זו הזדמנות. בסוכות אנחנו מזמינים אושפיזין והזוהר הקדוש כותב שמי שלא מזמין אורחים לסוכה, שבעת האושפיזין אומרים עליו דברים קשים מאד. אפשר לומר שהיום בעלי התשובה הם האושפיזין הרוחניים שלנו. עלינו להאיר להם פנים ולהעניק להם את התחושה שהם לא אורחים אלא בני בית”.

מה נותן לבעלי התשובה את הכוח להתמודד עם הניסיונות והאתגרים?

”אספר לך סיפור שממנו תוכל להבין. בתחילת דרכה של תנועת התשובה, הייתה משפחה שחזרה בתשובה. האבא החל ללכת עם כיפה וללכת לשיעורי תורה, הילדים נשלחו לתלמודי תורה והבנות לבית יעקב, אבל האמא התעקשה להמשיך ללכת בלי כיסוי ראש. כל הניסיונות של הבעל ובהמשך גם של הילדים שכבר עלו לישיבות, לא

מתוך סדרת התוכניות אמנים מדברים עם הרב אהרן לוי ומושיקו שטרן, מארחים רת עקיבא תורג'מן.

שאלות ועוד שאלות. בסמינר ערכים

תורת ישראל אמת, אלא האם התורה הזאת יכולה להפוך את החיים שלו לטובים יותר. זה נכון גם בציבור הרגיל וגם בציבור המשכיל”.

”המעניין הוא שכולם מתעניינים בהוכחות לאמינות התורה. גם הציבור האקדמאי וגם הציבור הכללי. בציבור המשכיל יש צורך לבאר יותר את טעמי המצוות של התורה כי קשה להם להזדהות עם תורה שמתנגשת עם הערכים שהם גדלו עליהם, כמו מעמד האישה והשוויון והערכים הפרוגרסיביים שתופסים חלק ניכר מהשיח הציבורי”.

מה אנחנו צריכים לעשות כדי לסייע לבעלי התשובה?

”כל אחד יכול לעשות משהו קטן שהוא למעשה תרומה גדולה. יש ב'ערכים' פרויקט חברותות עבור כאלו שהיו בסמינר ורוצים להמשיך וללמוד. סמינר זה כמו ברק, אבל חייבים טיפול המשך. את זה כל אברך יכול לעשות וזו תרומה שהיא קטנה בכמות אבל עצומה באיכות. זו התרומה שכל אחד יכול להעניק לעולם התשובה. זה גם יאפשר לכל אחד מאיתנו להכיר באמת את בעלי התשובה, את הגבורה שלהם, את מסירות הנפש שלהם. עכשיו סיימנו שנת שמיטה. אחוז ניכר מגיבורי הכח שכולנו מצדיעים להם בגלל השמיטה זה בעלי תשובה שעומדים בגבורה גם בניסיון הזה”.

”בחז”ל מובא שהפסוק 'גיבורי כוח עושי דברו' נאמר או על שומרי שמיטה או על בני ישראל שאמרו נעשה ונשמע. אני סבור שבדורנו הנעשה ונשמע זה בעלי התשובה, הם גיבורי הכח האמיתיים. זה לא רק שנה אחת פעם בשבע שנים, זה כל יום, כל השנה, כל החיים”.

עד כמה חסרה דמותו של הרה"צ אורי זוהר זצ”ל שהסתלק מעימנו לפני ארבעה חודשים?

”זכיתי להכירו ואף ללמוד איתו בחברותא במשך תקופה קצרה לפני כעשרים שנה. הדמות שלו לא חסרה לעולם התשובה, משום שהיא נותרה בעינה וחקוקה לדורות. בעצם קיומו הוא נתן השראה למאות אלפי בעלי תשובה במשך עשרות שנים. הוא אכן אבדה גדולה למשפחתו והזכויות שלו הם אבדה גדולה לעם ישראל אבל הרב אורי זוהר נשאר דמות והשראה היום בדיוק כפי שהוא היה כשהיה חי”.

”הרב אורי זוהר לא הפסיק ללמוד לרגע. הייתה תקופה שלמדנו יחד בחברותא לפני למעלה מעשרים שנה, כשהוא עוד היה גר ברח' פנים מאירות בירושלים. למדנו אצלו בבית את ספר משלי לעומק יחד עם הרב דוד טוויל. ברגע שסיימנו ללמוד, הגיע חברותא אחרת והוא התחיל ללמוד איתו משהו אחר ללא שום הפסקה. היה לו ניצול זמן מקסימלי ללימוד תורה”.

”באחת הפעמים, כאשר הוא הוזמן לסמינר של ערכים שהתקיים בחוץ לארץ, הוא ביקש מהנהלת ערכים שני כרטיסי טיסה. כשניסו לברר מדוע הוא צריך שני כרטיסי טיסה הוא אמר שכרטיס אחד בשביל החברותא שלו. הוא לא הסכים לטוס לסמינר בלי שהחברותא לצידו. בסמינר עצמו, היה יורד ונותן הרצאה. ברגע שסיים את ההרצאה על לחדר וישב ללמוד עם החברותא, מבלי לבזבז רגע”.

”למדתי ממנו מה זו אהבת ישראל. גם כאשר הוזמנו לשאת הרצאות במקומות שהוא לא רצה להיות בהם, הוא היה מגיע למרות שידע שאין לו מה לחפש במקום כזה, אבל בגלל שהייתה בו אהבת ישראל ואהבת התורה הוא היה מקריב מעצמו. הוא היה מוסר את נפשו כדי לעזור לבעלי תשובה להכניס את ילדיהם לבית ספר תורני. בכל שעה ביממה ניתן היה להתקשר אליו בנושא הזה. אני הייתי עד למקרה שבו הוא ממש מסר את נפשו כדי להכניס ילד לבי”ס תורני”.

שלו יתקבלו למוסדות החינוך הראויים, כי בסופו של דבר, שאיפתו של בעל תשובה שמגיע להתגורר בעיר חרדית, להפוך לאחד מן המניין ולא להשאר מתוייג תחת תווית”.

האם זה נכון לשלוח ילדים של בעלי תשובה למוסדות לבעלי תשובה או לחינוך חרדי?

”לבעלי תשובה בתחילת דרכם ראוי שיהיו מוסדות יחודיים המעניקים מענה הולם לכל מדוייק לרמתם הרוחנית והתורנית. אבל לילדים שלהם, שנולדו לתוך בית שומר תורה, ממש לא. אם מחנכים את הילדים ליראת שמים, גם הילד שמגיע מבית חרדי וגם הילד שהורים שלו חזרו בתשובה, מקבלים את אותו חינוך. ההבדל הוא בכך שילד שהורים שלו חזרו בתשובה עשוי להיתקל בחייהם הקודמים, כיוון שתמיד הולכים לבקר אצל הדודים או אצל הסבא והסבתא ושם הוא יגלה שלא כל המשפחה דתיים. זה לא משנה את הצביון של הילד, אם הוא מקבל חינוך ליראת שמים ולאהבת התורה והמצוות. בסוף, כל ילד, חרדי או בן של בעלי תשובה, צריך להרגיש שטוב לו במקום שבו הוא נמצא. ילד שטוב לו, לא מחפש אלטרנטיבות. רק כשרע לו הוא מתחיל לחפש אלטרנטיבות”.

הדור של היום עדיין מתעניין בשאלות פילוסופיות על קיום הבורא ואמיתות התורה?

”יש שני דברים שמביאים אנשים לחזור בתשובה: חיפוש האמת וחוסר סיפוק מהחיים. הם מחפשים בתורה מענה לשני חלקים. בעבר, החברה הייתה הרבה יותר אידיאלית. אנשים חיו ומתו או פירקו משפחות בשביל אידיאליים. מטבע הדברים המינון של חקר האמת היה הרבה יותר גבוה בסולם הערכים שלהם. כשהם באו לסמינרים ולהרצאות הם חיפשו וחקרו האם תורת ישראל היא אמת. היום, מרכז החיים של רוב בני האדם זה איכות החיים והנחות, לצד האידיאליים. לכן בדור כזה, מי שמגיע לסמינר הוא לא בודק רק אם

הועילו. באחת הפעמים הוא החליט להתייעץ עם מרן הגרש"ז אויערבך זצ”ל. מרן שמע את סיפורו, לקח את ידו של אותו בעל תשובה, ליטף אותו ברכות ואמר לו: יש ניסיונות בחיים שאנחנו לעולם לא נחווה. אין לנו ניסיון של לידה בדיוק כמו שאין לנו את הניסיון של לכסות את הראש. בשביל אישה לכסות את הראש זה כמו לקבור את האישיות שלה. זה הייחודיות שלה. כשנגמרה השיחה, הוא שב לביתו. האישה שאלה היכן היה והוא בחר לשתף אותה שהלך להתייעץ עם מרן הגרש"ז אויערבך. תוך כדי השיחה שאל הבעל את אשתו: תגידי, זה נכון שהשיעור זה האישיות שלך, זה הייחודיות שלך? האישה לא הבינה מאיפה הגיעה השאלה הזו ואמרה לו: מי אמר לך את זה? הבעל השיב שזה מה שאמר לו רבי שלמה זלמן. האישה אמרה לבעלה: אתה צריך ללמוד עוד הרבה שנים בשביל להבין את מה שהרב אויערבך יודע. למחרת האישה החלה ללכת עם כיסוי ראש. כל מה שהיא הייתה זקוקה, זה שמישהו יבין את הניסיון שהיא מתמודדת איתו. אני אומר זאת גם ביחס לבעלי התשובה כיום: אין לנו פתרונות לכל הניסיונות של בעלי התשובה, אבל הם צריכים לדעת שיש מי שמבין אותם ומעריך את הניסיונות שלהם”.

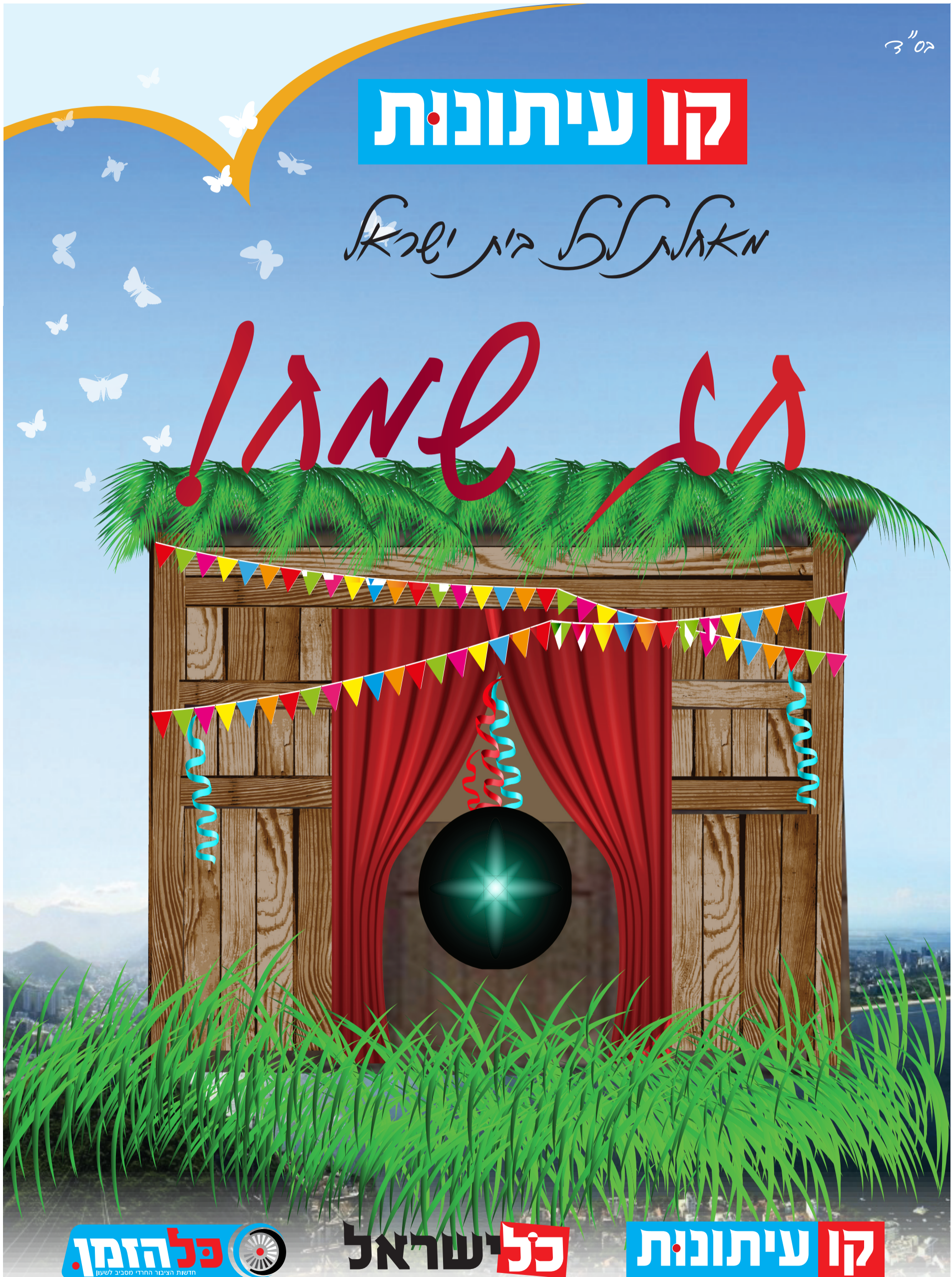
האם זה נכון שבעל תשובה בתחילת דרכו יעבור לעיר חרדית או שישאר בעיר שבה הוא מתגורר?

”בעבר ההמלצה הייתה לעבור לעיר חרדית כדי שהילדים ייכנסו למוסדות חינוך תורניים. היום ברוך ה' יש מוסדות חינוך תורניים בכל עיר. יש את רשתות החינוך הגדולות. יש כיום גם נציגים מתוך תנועת התשובה שחברים במועצות העיר ובתפקידי סגן ראש עיר בחלק גדול מהערים והם עושים עבודת קודש להרחבת מוסדות החינוך גם לבנים וגם לבנות וכן שיעורי תורה והרצאות לגברים ולנשים. כמוכן שמי שעובר לעיר חרדית תקפידו לקרב אותו ולדאוג שהילדים

קו עיתונות

מאתר ליל ביל וסא

גם לנו!

פנל הזמן
חדשות הציבור החרדי מסביב לשעון

פנל ישראל

קו עיתונות

הסטנדר מחכה לכם: קובעים 'עיתים' לתורה

בראיון חג מיוחד, חושפים מייסדי ורבני רשת הכוללים 'עיתים': כך הפכה הרשת, שנפתחה לפני חמש שנים עם קומץ אברכים, למעצמה תורנית עם כארבע מאות בוגרי ישיבות עמלים לפרנסתם, השוקדים מדי ערב על הגמרא בשמונה סניפים ברחבי הארץ, בנשיאותו ובהכוונתו של חבר ה'מועצת' הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א • הגר"י אלקיים: "אנחנו יוצאים מתוך נקודת הנחה שכל מי שמגיע ל'עיתים' הוא בוודאי בן תורה שחשקה נפשו בתורה"

אלי כהן

צילומים: קובי הרצבי

בוגרי ישיבות שהכרתי, כאלו שנאלצו מסיבות שונות לצאת ולעבוד לפרנסתם, וזיהיתי אצלם את הצורך הרוחני, את הרעב לגמרא, את הרצון לחבוש את ספסלי בית המדרש שוב, ולא בבדידות ובאקראי. הבנתי שחייבים להקים מסגרת שתאפשר להם לעשות שטייגען באופן שהכירו מימי הישיבה, בחברותא ומתוך דיבוק חברים, בשעה נוחה עבורם ובמסגרת קבועה וקבוצתית, כך שאיש את רעהו יעזור. זה גם חלק מהסיבה לערוך מפעם לפעם מעמד 'סיום' או פתיחת זמן וכדומה, מתוך רצון לחזק את הגיבוש ואת הקבוצתיות, שתורמת לכלל האברכים וגם לראשי הסניפים השונים."

"הגישה של כולל עיתים שונה מכל מסגרת דומה", מסביר מייסד הרשת, "בכך שאיננו באים ומנסים להיות המאן דאמר שקובע עבור האברך את סדר יומו וכדומה. אנחנו יוצאים מתוך נקודת הנחה שכל מי שמגיע ל'עיתים' הוא בוודאי בן תורה שחשקה נפשו בתורה, וכל מה שמוטל עלינו הוא לאפשר לו לעשות זאת בתנאים האופטימליים. לייצר עבורו את המסגרת הראויה, בית מדרש מתאים, סביבה למדנית איכותית, ראש כולל משכמו ומעלה, גיבוש קבוצתי שיתרום לרוחניות האישית והמשפחתית וכל מה שניתן כדי לחזק ולהגביר את איכות וכמות הלימוד. הא ותו לא."

את התוצאה אפשר לראות מדי ערב, אמנם היעד עוד רחוק - רבבות צעירים חרדים השתלבו בשנים האחרונות בשוק התעסוקה, והם כמהים לחיבור התורני-רוחני שישאיר אותם 'שיבישע' הם רוצים את הברען ואת החברותא, את העיון ברבי עקיבא איגר ואת היכולת לשלוף בשולחן שבת רעיון שעלה "אתמול בכולל". אל כל אלו חותרת רשת 'עיתים' להגיע, ולפי הקצב הנוכחי, היא בהחלט בדרך הנכונה.

כארבע מאות אברכים כבר הוגים בתורה מדי ערב במסגרת רשת הכוללים 'עיתים'. הרב יצחק בלאס, מראשי ומייסדי הרשת, רואה בחזונו יעד רחב ומשמעותי יותר. "בכל פעם אני תוהה מחדש מדוע אין לנו מעמד 'בעלי בתים' תורני, כפי שהיה בכל קהילות ישראל

שמקריבים את הלכות. בכלל, כולל 'עיתים' מהווה עבורי תחליף לקהילה בסגנון שאני מחפש וצריך."

אם להמחיש את המהות של 'עיתים' במילותיו של אלי, אברך מסניף קרית הרצוג: "במקומות אחרים מגיעים אנשים עובדים כדי ללמוד, ב'עיתים' יש אברכים שנאלצים לעבוד לאורך היום..."

"הבחירה הטבעית"

הגאון רבי יצחק אלקיים שליט"א, ראש ומייסד רשת הכוללים 'עיתים', יסד את הרשת לאחר שנתקל שוב ושוב בתופעה שהטרידה אותו. בשיחה עם 'קו עיתונות' לרגל מעמד החיזוק המיוחד בהשתתפות אברכים מכלל סניפי הרשת, מסביר הגר"י אלקיים את הרקע שהוביל אותו להקמת הרשת.

"הכל התחיל כשיצא לי לפגוש שוב ושוב

בכל מקרה, פתאום מתעורר כך החשק לנצל את הזמן למשהו מועיל באמת."

והתועלת עצומה. "מלבד העניין הרוחני והתשוקה לחזור לימי הישיבה, יש כאן רווח אישי כפול. הילדים נוכחים ומבינים את משמעות חשיבות התורה, כשאבא חוזר מהעבודה מותש אבל מקפיד על החברותא היומית, זה מחלחל אליהם. גם מבחינה רוחנית כמובן, החיבור הקהילתי מחזק את הבית כולו ומשפיע גם עלי אישית."

מנחם, אברך אחר, מתחבר דווקא לאווירה הקלילה והייחודית שיש ב'עיתים'. "זה הרי לא כולל שאתה נמדד באיזו שעה הגעת או למה איחרת, אתה לא נמצא פה כי אתה צריך מלגה או שהשווער יהיה מרוצה, השיקול היחיד שמנחה את כל האברכים הוא אחד - הרצון לקיים 'שבת' בבית השם', הגעגועים לסטנדר ולגמרא. מצד שני, בהנהלת הרשת דואגים גם לייצר תחושה משפחתית וחברית קרובה, גם באמצעות אירועי 'סיום' וערבי גיבוש

ימים אחדים לפני ראש השנה, באולם עטרת פרידמן באלעד, התכנסו מאות אברכים למעמד חיזוק תורני. על פניו, לא שונה במאום משלל מעמדי חיזוק תורניים הנערכים בימים אלו, למעט הבדל קטן אחד: האברכים המשתתפים, כולם בוגרי ישיבות העמלים במשך היום לפרנסתם, וקובעים עיתים לתורה מדי ערב באחד משמונת סניפי רשת הכוללים 'עיתים' הפרוסים ברחבי הארץ.

את דברי הפתיחה במעמד נשא המשפיע הרה"צ מיי"ל בידרמן, אחריו דיברו נשיא הרשת, חבר ה'מועצת' הגאון רבי שרגא שטיינמן, והגאון רבי יוסף אלפנט, מראשי ישיבת מיר ומרבני הרשת. את הערב חתם מייסד הרשת, הגאון רבי יצחק אלקיים, בצניעות האופיינית לו.

חמש שנים בלבד חלפו מאז החלה רשת הכוללים 'עיתים' את פעילותה הענפה, וכבר היא מונה שמונה סניפים משגשגים וכארבע מאות אברכים, בוגרי ישיבות העמלים לפרנסתם וקובעים 'עיתים' לתורה מדי יום ביומו בשעות הערב. בפתיחת זמן אלו האחרון נפתחו שני הסניפים החדשים - האחד בפתח תקווה והשני ברכסים, וכבר הם מונים עשרות אברכים השוקדים על תלמודם מדי ערב.

באופן מפליא, דווקא ימי הקורונה נתנו דחיפה עצומה לרשת הכוללים, שהתחילה עם סניף צנוע בשכונת רמות בירושלים, והתרחבה במהירות עם פתיחתם של סניף בביתר עילית, סניף בשכונת קרית הרצוג בבני ברק, סניף גדול במיוחד בשכונת אחיסמך בלוד, סניף חמישי באלעד והסניף השישי בבית שמש.

"התקופה הזו, בה הייתי כבול ממילא בשעות הערב לבית, הובילה אותי להחלטה להצטרף לכולל", מספר לנו יהודה, אחד האברכים בסניף אחיסמך. "בהרבה מקרים, כשאדם עובד מסיים את יום העבודה וחוזר לבית, הוא מגלה שהערב מתבזבז לו איכשהו. פעם זה אירוע כלשהו ש'חייבים' להשתתף בו ופעם זה סידורים לא נחוצים וכדומה. בתקופת הקורונה, כשנאלצנו להישאר בבית

מלים לפרנסתם הקובעים עיתים לתורה

שטייגען, ויש לזה הרי השפעה אינסופית עליו ועל בני ביתו ועל הדורות הבאים. זה פשוט הצלת נפשות."

בארצות הברית. "הדברים של ה'מועצת' באו ממש כמים קרים על נפש עייפה", אומר הגר"י אלקיים, "רק מי שמתעסק בתחום ומבין את הצורך הבלתי נתפס ואת המחסור הגדול במסגרות מותאמות ובהכרה ציבורית בצורך הזה, יכול להבין את עומק ראייתם של גדולי ישראל, שמזהים את המצב ומודעים לחשיבות העצומה בעידוד ובחזיון של אותם עשרות אלפים. תאר לעצמך את האברך הצעיר שנאלץ לצאת ולהתפרנס מאיוו שהיא סיבה. לא תמיד יש לו את האמביציה להשתלב במסגרת כזו, הוא עשוי להרגיש סוג ב', לחשוב שכבר אין טעם כי בלאו הכי הוא 'לא שם'. ואז באה ה'מועצת', עם גדולי ראשי הישיבות ומנהיגי הדור, ונותנת לו לגייסמצייה ומחזקת את ידיו, וכמובן, מדגישה את הצורך לקבוע עיתים לתורה. אתה יודע איזו זריקת מרץ זה נותן לו? איזה עידוד לחפש מסגרת תורנית ראויה, לבוא לעשות כל יום

שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, באופן נדיר במיוחד מרן האריך עמנו בשיחה על חשיבות לימוד התורה לכל אחד ואחד ובירך מעומק לבו. זכינו גם להיכנס לאחת לקודש פנימה לחבר מועצת גדולי התורה, הגאון הגדול רבי שרגא שטיינמן שליט"א, שהסכים גם לכהן כנשיא הרשת, כדי להתייעץ עמו ולקבל את ברכתו", מספר הגר"י אלקיים. הדברים מתחברים גם לאמירה המדהדת שהופיעה לראשונה בהחלטות מועצת גדולי התורה בכינוסה האחרון, בביתו של מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א. "מועצת גדולי התורה מחזקת את ידי העמלים לפרנסתם הקובעים עיתים לתורה ולומדים כפי יכולתם, ומחנכים את ביתם בדרך התורה והיראה", נכתב שם, מתוך הבנה ברורה שהציבור העמל לפרנסתו הגדל והולך, מחייב מסגרות מותאמות לו, בדיוק כפי שמתנהלים רבבות יהודים שומרי תורה ומצוות מעבר לים,

מקדמת דנא. הרי יש אחוז ניכר מהגברים בציבור החרדי שמשתלב מסיבות שונות בשוק התעסוקה, ומדוע שייאלצו לוותר על השייכות התורנית שלהם? וכי לא מגיע להם? וכי הם לא היו בהר סיני? להם לא ניתנה תורה?" "על אחת כמה וכמה שאכשר דרא והיום, בניגוד לעבר, רובם ככולם בוגרי ישיבות ובעלי רקע תורני ראוי. אני רואה לעצמי זכות וגם חובה להיות חלק מהמפעל האדיר הזה, שמאפשר למאות, ובעתיד בעזרת השם גם לאלפים, לחזור ולהתחבר מדי ערב לגמרא, להתענג בהוויות דאביי ורבא ולחסות בצל אוהלה של תורה. מי היה מאמין שתוך ארבע שנים נגיע מקומץ אברכים נחשונים לרשת מפוארת שהולכת ומתפתחת מזמן לזמן."

ברכת ה'מועצת'

בהנהלת רשת הכוללים כבר מתכננים את ההתרחבות הבאה, צעד אחרי צעד. "הביקוש עצום, ממש מכל רחבי הארץ", חושף הגר"י אלקיים, "לצערנו, מפאת מגבלות טכניות וכלכליות, אי אפשר 'לבלוע' הכל בבת אחת, ולכן אני נאלץ לבחור בכל פעם את היעד הבא, אחרי בדיקה מאומצת ומעמיקה, כדי לוודא שהסיניף החדש יתבסס ויכה שרשים, שהסביבה והפוטנציאל רצויים ומתאימים". הדגש המיוחד ברשת 'עיתים' מוצב דווקא על הצורך שהאברך הלומד יחזור עם גישמאק. הגר"י אלפנט מסביר: "מכיוון שאנשים לא מגיעים ללמוד בכולל עיתים בשביל מלגה, אנחנו יודעים שמה שמגיע אותם, מה שייתן להם דרייב להמשיך ולהגיע יום אחרי יום הוא הסיפוק האמיתי שיהיה להם מעצם הלימוד. אחרי כל החיבור החברתי והתוספות מסביב, העיקר הוא שהאברך יסיים את הלימוד היומי וירגיש את זה שהוא עשה שטייגען, שהיה לו גישמאק בלימוד".

מיותר לציין שהרשת זכתה לברכתם הנלהבת של מרנן ורבנן גדולי ישראל. "זכינו כבר בתחילת הדרך לקבל ברכה חמה ממרן

עשרת הדברות של רשת הכוללים 'עיתים'

1. גם מי שעמל לפרנסתו נשאר 'בן תורה' לכל דבר ועניין
2. שאיפה לצאת תלמידי חכמים ולגדל בנים תלמידי חכמים
3. הקמת בתי מדרש מרכזיים עם אווירה תורנית ורוחנית במשך כל שעות היום
4. מיסוד העניין של 'קביעות עיתים לתורה', בכל מצב ובכל אתגר
5. כפיפות לגדולי ישראל, כי קודם כל אנחנו חרדים
6. אצלנו מקבלים כל בוגר ישיבה שרוצה לקבוע עיתים לתורה
7. בעד שילוב ילדים במוסדות החינוך המקובלים ונגד היבדלות
8. עידוד והקמת קהילות שילוו את המשפחה כולה מבחינה רוחנית
9. כל אחד צריך חברותא ללימוד, בסגנון ובזמן שמתאים לו
10. להדגיש מה חשוב בחיים: "עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי"

קבב דג עם אפונה קישואים וטחינה

לתוספת הקישואים והאפונה: 3-4 קישואים בגודל בינוני פרוסים דק • 50 גרם אפונה עדינה מוקפאת • 4-5 כפות שמן זית • 3-4 שיני שום קלופות ופורסות • 2 כפות מיים • 1 כפית מלח • 1 כף מיץ לימון • ½ כפית סוכר

להגשה: 3-4 כפות טחינה גולמית ללא מלח של "אחוה" • 50 גרם שקדים קלויים פרוסים • 1 לימון חתוך לרבעים • חופן קטן עלי נענע קצוצים דק

מכמות שמן הזית ואת שיני השום. מטגנים אותן כחצי דקה עד הזהבה קלה ומוסיפים את הקישואים, כ-2 כפות מיים ומלח. מערבבים, סוגרים את המסכה ומבשלים מעל להבה גבוהה כ-2 דקות, עד שהקישואים מגירים נוזלים.

7. מוסיפים את האפונה ומתבלים. מבשלים יחד כ-2 דקות עד שהקישואים התרככו טיפה ונשארו מעט פריכים.

8. מוסיפים את מיץ הלימון והסוכר, טועמים ומוסיפים עוד שמן זית, מלח, מיץ לימון לפי הטעם. חשוב לשמור על זמן בישול קצר כדי שהקישואים והנענע ישמרו על הצבע שלהם.

9. להגשה: מעבירים את תוספת הקישואים והנענע לצלחת רחבה ומעליה מניחים את הקבבים. מזלפים מעל טחינה גולמית, מפזרים עלי נענע קצוצים ושקדים קלויים ומגישים עם רבעי הלימון.

■ באדיבות: חברת "אחוה" והשפית ג'קי אזולאי

רכיבים (לכ-4 מנות): לקבב:

- 500 גרם פילה דג ברמונדי טרי ללא עור ואדרות (פילה נקי) • ½ צרור עלי כוסברה קצוצים דק עם הגבעולים • ½ צרור עלי נענע קצוצים דק • 1 כפית אורגנו מיובש • 1 פלפל צ'ילי אדום קצוץ דק ללא הזרעים • 1 כפית מלח דק • 2-3 כפות שמן זית (לשימון הקבבים)

אופן ההכנה:

- בעזרת סכין קוצצים דק את דג הברמונדי. ניתן גם לטחון אותו במעבד מזון.
- מעבירים את הדג הקצוץ לקערה ומוסיפים לו את הכוסברה והנענע הקצוצים, הצ'ילי, האורגנו והמיובש והמלח ומערבבים היטב.
- לשים את תערובת הקבב היטב למשך 2 דקות, עד שהיא מרגישה חלקה יותר, ואז מכסים בניילון נצמד ומעבירים למקרר ל-10-5 דקות.
- מכינים את הקבבים: בעזרת ידיים רטובות יוצרים כדורים בגודל בינוני ומשטחים אותם לקציצות שטוחות.
- מחממים מחבת רחבה (אפשר מחבת פסים) מעל להבה גבוהה. משמנים את הקבבים בשמן זית משני הצדדים וצורכים למשך 2-3 דקות מכל צד עד שהתבשלו לחלוטין.
- מכינים את הקישואים: בסיר רחב שמיים חצי

עוף צלוי בתפוח

רכיבים:

- 2 בצלים
- 2 תפוחים
- שמן זית כתית מעולה
- 200 גרם פטריות מזנים שונים
- 600 גרם כרעיים
- 150 מ"ל יין לבן
- מלח
- גרג'י פלפל שחור
- רוזמרין טרי
- פירות יער יבשים

אופן ההכנה:

- מחממים תנור ל-200 מעלות, חום עליון ותחתון. מקלפים וחותכים את הבצל והתפוחים לקוביות ומניחים יחד בתבנית תנור משומנת.
- מבשלים קלות את הפטריות במחבת גדולה עם שמן זית, ומניחים אותן מעל הבצל והתפוח. באותו השמן מטגנים גם את כרעי העוף על אש גבוהה משני הצדדים ומניחים אותם על הבצל, התפוח והפטריות.
- מוסיפים את היין הלבן עם מלח ופלפל, מפזרים מעט רוזמרין ופירות יער אדומים מיובשים ואופים במשך 45 דקות.
- מומלץ להגיש עם אורז בסמטי.

■ באדיבות: מחלקת התזונה של מותג מוצרי החשמל Teka

מנת פתיחה: סלט רענן וחגיגי במיוחד

רכיבים לרוטב:

- ¼ כוס דבש (או סילאן).
- ¼ כוס שמן זית.
- ¼ כוס חומץ בלסמי.
- 1 כף גושה של חרדל די'ון גרגירים.
- קורט מלח.
- מעט פלפל לבן.

צקו לתוך הצנצנת את כל מרכיבי הרוטב, סגרו את המסכה ונערו היטב עד לקבל רוטב אחיד. טעמו את הרוטב ותקנו טעמים במידת הצורך. שימרו את הרוטב בצנצנת סגורה בתוך המקרר, עד להגשת הסלט.

הגשה:

- הוציאו את הרוטב מהמקרר ונערו היטב את הצנצנת בעודה סגורה.
- צקו את הרוטב על הסלט בצורה אחידה ובתנועה סיבובית - אל תערבבו את הרוטב בסלט, הניחו לו לחלחל בין שכבות הסלט.
- פזרו מעל הסלט את השומשום הקלוי ומעט קצח.
- הניחו את הסלט במרכז השולחן ולצידו הניחו שתי כפות גדולות, בעזרתן הסועדים יוכלו לקחת מן הסלט לצלחת.

■ באדיבות: המומחים של Beko מותג מלשירי החשמל הבינלאומי

רכיבים:

- 120 גרם עלי רוקט (או עלי ביבי מגוונים).
- 2 אבוקדו.
- 10 צנוניות קטנות (או 5 גדולות).
- 1 רימון אדום.
- חופן שומשום.
- חצי חופן קצח.

אופן ההכנה:

- בחרו קערת הגשה גדולה, רחבה ולא עמוקה (הסלט מרשים במיוחד כאשר הוא מונח במרכז השולחן ומוגש בקערה גדולה).
- הניחו בתחתית הקערה את עלי הרוקט (שטופים ויבשים) ופזרו אותם באחידות.
- קלפו את האבוקדו, חתכו לחצאים ופרסו לפרוסות אחידות - פזרו אותן באופן אחיד על עלי הרוקט.
- שטפו ונקו היטב את הצנוניות. פרסו אותן לפרוסות אחידות ופזרו אותן בין פרוסות האבוקדו.
- הפרידו גרעינים של רימון אחד ופזרו אותם בנדיבות מעל האבוקדו והצנוניות.
- חממו מחבת וקלו מעט את השומשום, עד להזהבה.
- הניחו את הסלט בצד והכינו את הרוטב: השתמשו בצנצנת גדולה מספיק, בעלת מכסה שנסגר היטב.

עוגת וניל ותפוחים

5 כפות שמן קוקוס או שמן צמחי • כפית תמצית וניל • כף חומץ + רבע כוס חלב סויה (לא להחליף בחלב אחר) לערבב יחד בקערה קטנה/כוס ולהשאר בצד 3-5 דק'

לקישוט:

- 2 תפוחים ירוקים קלופים
- כף סוכר קוקוס/קנים
- כפית קינמון

רכיבים יבשים:

- 1½ כוסות קמח כוסמין בהיר
- ½ כוס סוכר קנים
- כפית סודה לשתיה
- 1½ כפיות א.אפיה
- קורט מלח

רכיבים רטובים:

- גביע יוגורט בטעם טבעי טבעוני של תנובה
- כף חצי יסק תפוחים טבעי

אופן ההכנה:

- לערבב יבשים בנפרד ורטובים בנפרד למעט החומץ עם החלב
- לאחד את התערובות ורק אז להוסיף את החלב+חומץ ולערבב בעזרת מרית (במידה והתערובת יבשה ולא מתערבבת אחיד להוסיף עוד כף-2 כפות חלב בהדרגה)
- למזוג לתבנית
- לקלף 2 תפוחים ירוקים ירוקים לגלגן אותם ולפרוס לפרוסות דקות (לא מדיי) ולהניח על הבליה
- לפזר בעזרת היד סוכר
- לסנן את הקינמון מעל
- לאפות בתנור שחומם מראש על 170/180 ל-30 דק' על טורבו ועוד 15 דק על מצב עליון ותחתון

אופציה שניה לקישוט:

קראמבל:

- 2 כפות קמח שקדים
- כף סוכר קנים
- כף חמאה טבעונית או שמן קוקוס במצב רך (לא נוזלי) ולערבב
- לפורר בעזרת היד מעל הבליה
- להגיש עם גלידה וניל/סורבה קוקוס או קרם קוקוס

■ המתכון באדיבות יעל אלעד מאמנת כושר ומתכונאית טבעונית וחברת אורגניקון של המותג If You Care - תבנית אפיה טבעית וללא מלכינים.

דלורית בשקדים ודבש

רכיבים:

- 15 מ"ל חומץ בן יין אדום
- 8 עלי דפנה
- 40 גר' שקדים קלויים וקצוצים
- מלח ים
- פלפל שחור

רכיבים:

- 1 דלורית
- 15 מ"ל שמן זית כתית מעולה
- 100 גרם דבש

אופן ההכנה:

- קולפים את הדלורית וחוצים לשניים. בעזרת סכין חדה וגדולה חותכים את חצי הדלורית עד לחצי הגובה בחתכים דקים ומניחים אותם על תבנית תנור מרופדת בנייר אפיה.
- מערבבים בקערה את שמן הזית, החומץ והדבש ומברישים את הדלוריות בכמה שכבות של תערובת בין החתכים. מכניסים את עלי הדפנה באקראי לתוך החתכים.
- אופים בחום של 200 מעלות צלזיוס, במשך 30 דקות, מוציאים את הדלורית להברשה נוספת של תערובת ומכניסים לתנור ל-20 דקות נוספות עד שהדלורית מזדהיבה ורכה. מעבירים לצלחת הגשה גדולה. מפזרים את שבבי השקדים הקלויים ומגישים.

■ באדיבות: מחלקת התזונה של מותג מוצרי החשמל Teka

מאתרים

חג שמח

לכבוד חג הסוכות, אנו שמחים לחלוק עמכם מתכונים נבחרים לסעודות החג

בעריכת: הילה פלאח-נהן
kavhila@gmail.com

עוגת מוס שוקולד עם אגוזי לוז מקורמלים

רכיבים:

- תבנית בקוטר 22 ס"מ, רינג בקוטר 20 ס"מ (לאינסרט)
- 200 גרם עוגיות מיני קוקיס בטעם קרמל של כרמית
- 70 גרם שוקולד אגו מריר 70%
- מוצקי קקאו עם אגוזי לוז מקורמלים
- 40 גרם חמאה

רכיבים לליבת ריבת חלב (אינסרט):

- 8 גרם אבקת ג'לטין
- 40 גרם מים קרים מהמקרר
- 100 גרם חלב
- 200 גרם ריבת חלב

רכיבים למוס שוקולד:

- 65 גרם חמאה
- 220 גרם שוקולד אגו מריר 60%
- מוצקי קקאו

- 500 גרם שמנת להקצפה 38%

רכיבים לגנאש שוקולד:

- 100 גרם שמנת מתוקה
- 100 גרם שוקולד אגו מריר
- 70% מוצקי קקאו עם אגוזי לוז מקורמלים - קצוץ דק
- אגוזי לוז קצוצים

אופן הכנת תחתית העוגה:

1. במעבד מזון טוחנים את המיני קוקיס לפירורים דקים ומעבירים לקערה.
2. ממיסים את השוקולד במיקרוגל בפולסים של 30 שניות או על סיר אדים כפול (בן מארי).
3. מוסיפים את השוקולד לפירורים ומערבבים.
4. ממיסים חמאה במיקרוגל, מוסיפים לתערובת המיני קוקיס ומערבבים עד לתערובת אחידה.
5. משטחים את התערובת בתבנית עגולה בקוטר 22 ס"מ.

אופן הכנת ליבת ריבת חלב (אינסרט):

1. מערבבים את אבקת הג'לטין בעזרת מטרפה עם המים הקרים ומכניסים למנוחה של כרבע שעה במקרר.
2. לאחר רבע שעה, מוסיפים לג'לטין את החלב ומחממים כדקה במיקרוגל עד שהג'לטין נמס.
3. יוצקים על ריבת החלב את תערובת הג'לטין ומערבבים היטב.
4. אוטמים רינג בקוטר 20 ס"מ עם ניילון נצמד ומניחים על משטח ישר.
5. יוצקים את התערובת לרינג ומעבירים למקרר למשך הלילה.

אופן הכנת גנאש שוקולד:

1. מחממים את השמנת המתוקה בסיר עד לסף רתיחה.
2. שופכים את השמנת על המריר הקצוץ ב-3 פעימות תוך כדי ערבוב.
3. מחלצים את העוגה הקפואה מהתבנית, מצפים אותה בגנאש ומפזרים מעל את האגוזים.

■ באדיבות: שף לוח לוי לכרמית

סלט פסטטה

עם רימונים, תפוחים ודבש

רכיבים:

- 1 חבילה (500 גרם) פסטטה "פרפלה" ברילה
- 1 שקית עלי ביבי תרד
- 1 תפוח עץ מסוג גרני סמית (ירוק וחמצמץ)
- 1 בצל אדום
- חופן עלי נענע
- 1 כוס גרגרי רימון
- 100 גרם שבבי שקדים קלויים (על מחבת יבשה)

לרוטב:

- 1/3 כוס שמן זית
- 2 כפות חומץ יין לבן או חומץ תפוחים
- 1 כף דבש
- 1 כף שומשום קלוי
- מלח ופלפל

אופן ההכנה:

1. מבשלים את הפסטטה לפי ההוראות שעל האריזה. מסננים ומצננים. מומלץ להוסיף מעט שמן זית לפסטטה החמה, למינעת הידבקות.
2. חותכים את התפוח לרבעים, מנקים את הזרעים וחותרים לפרוסות דקות. חותרים את הבצל האדום לחצי ופורסים לטבעות דקות.
3. מכינים את הרוטב: מכניסים יחד את כל הרכיבים

1. למיכל סגור או צנצנת ומנערים עד לאיחוד החומרים.
2. מרכיבים את הסלט: בקערה גדולה מערבבים פסטטה, תרד, נענע, תפוחי עץ ובצל. יוצקים את הרוטב ומערבבים היטב.
3. לפני ההגשה מפזרים למעלה את גרגרי הרימון והשקדים הקלויים - ומגישים.

■ המתכון באדיבות השף הראשי של מותג הפסטטה ברילה

אנחנו מחפשים...

מנהל/ת חשבונות

סוג 3

✓ שנתיים ניסיון לפחות ✓ שליטה בחשבשבת חלונות -
חובה ✓ אחראית לקוחות, גביה ✓ יכולת אירגונית, שירותיות
ומקצועיות ✓ שעות עבודה 9:00-17:00

סוכני/ות מכירות

דרישות התפקיד:

✓ ניסיון במכירות או בטלמרטינג - חובה ✓ אסרטיביות,
יזמה, יכולת מכירה ✓ כושר ביטוי מצוין ✓ עבודה בסביבה
נעימה ומתחשבת ✓ משרה מלאה ✓ תנאים טובים

מעצב/ת

דרישות התפקיד:

✓ חרוצה ובעלת/ת מעוף ✓ שליטה בתוכנות: InDesign
Illustrator, Photoshop ✓ ניסיון של שנתיים לפחות ✓ עבודה
בשעות גמישות - חובה

פקיד/ת גביה

למשרה מלאה | העבודה בסביבת עבודה ממוחשבת | גביה
טלפונית מלקוחות | מעקב, בקרה והפקת דוחות גביה

דרישות התפקיד:

✓ ידע בהנהלת חשבונות - חובה ✓ ידע וניסיון בחשבשבת - חובה
✓ ניסיון של שנתיים לפחות ✓ אסרטיביות, יכולת עבודה עצמאית ובצוות
✓ יסודיות, ארגון, שירותיות ויכולת בינאישית גבוהה

זה יכול
להיות שלך

03-6162229

office@kav-itonut.co.il

מוצרי חשמל
למכירה ביחידות, מגבר חדש, באריזה, ווליום גבוה, שמיעה מצוינת, קומפקטיות, חיבור לאונקי ובלוטוס, ש"ח 350
054-8527470 בני ברק

יד שניה קונים
קונה ספרי קודש ישנים וכן מכתבים מקורים מגדולי ישראל
052-7674348

לימוד נהיגה
אתחיל אברהם - מחפש מורה עם אידישקייט? מקצועי, סבלני ואמין, המלצות בשפע,
052-5487975

רמת מגשימים
יולה ענקית לשבתות וחגים, 10 חד', למשפחות גדולות, קרוב לחיספין, בריכה ביישוב
050-9303353

ספסופה
מתחם נופש יוקרתי! 3 יח' מפוארות + בריכה גדולה + ג'קוזי ספא פרטי בכל יחידה
052-5254570

בני ברק
במלצר 21, דירות ארוח מפוארות מאובזרות וממוזגות
055-6697474

בני יוחאי
סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית! ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב,
054-5742965

למכירה כורסא חשמלית
למבוגרים בשימוש 5 חודשים
054-2180197

קונה זהב! ילדיו! כלי כסף!
בכל מצב! במזומן! אפשרות בבית הלוח
054-2821847

דירת נופש 2 חד', מתאים לזוג + 3
מרפסת מרווחת, נוף, 5 דק' לחוף צפת, נחל כזיב, ראש הנקרה, קרוב לאטרקציות
052-8404047

יולה 4 חד' + סלון, פינת אוכל גדולה, שולחן סנוקר, מנגל, בריכה מקורה מחוממת ומוצנעת, נקיה במיוחד!
050-4296661
050-7477127

יולה גדולה ומשתלמת, ברכת שחייה גדולה ומקורה, שא, פינות ישיבה ומרפסת גדולה
054-5726412

בני ישיבה להשכרה
בשבתות + חדר אוכל + בית כנסת
054-8376899
052-7653899

סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית!
ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב, לזוגות/משפחה
054-5742965

מזלמזל קנון כולל חצובה
כרטיס ומטען 500 שקל
052-7174065

דחשה מגילת אסתר עד 500 שקל
או ישנה במחיר סביר
050-6651365

דירת נופש 2 חד', מתאים לזוג + 3
מרפסת מרווחת, נוף, 5 דק' לחוף צפת, נחל כזיב, ראש הנקרה, קרוב לאטרקציות
052-8404047

יולה 4 חד' + סלון, פינת אוכל גדולה, שולחן סנוקר, מנגל, בריכה מקורה מחוממת ומוצנעת, נקיה במיוחד!
050-4296661
050-7477127

יולה גדולה ומשתלמת, ברכת שחייה גדולה ומקורה, שא, פינות ישיבה ומרפסת גדולה
054-5726412

בני ישיבה להשכרה
בשבתות + חדר אוכל + בית כנסת
054-8376899
052-7653899

סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית!
ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב, לזוגות/משפחה
054-5742965

מגניב ds nintendo
2 מסכים עם כרטיס משחקים
052-7154435

דחשה מגילת אסתר עד 500 שקל
או ישנה במחיר סביר
050-6651365

דירת נופש 2 חד', מתאים לזוג + 3
מרפסת מרווחת, נוף, 5 דק' לחוף צפת, נחל כזיב, ראש הנקרה, קרוב לאטרקציות
052-8404047

יולה 4 חד' + סלון, פינת אוכל גדולה, שולחן סנוקר, מנגל, בריכה מקורה מחוממת ומוצנעת, נקיה במיוחד!
050-4296661
050-7477127

יולה גדולה ומשתלמת, ברכת שחייה גדולה ומקורה, שא, פינות ישיבה ומרפסת גדולה
054-5726412

בני ישיבה להשכרה
בשבתות + חדר אוכל + בית כנסת
054-8376899
052-7653899

סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית!
ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב, לזוגות/משפחה
054-5742965

מגניב ds nintendo
2 מסכים עם כרטיס משחקים
052-7154435

דחשה מגילת אסתר עד 500 שקל
או ישנה במחיר סביר
050-6651365

דירת נופש 2 חד', מתאים לזוג + 3
מרפסת מרווחת, נוף, 5 דק' לחוף צפת, נחל כזיב, ראש הנקרה, קרוב לאטרקציות
052-8404047

יולה 4 חד' + סלון, פינת אוכל גדולה, שולחן סנוקר, מנגל, בריכה מקורה מחוממת ומוצנעת, נקיה במיוחד!
050-4296661
050-7477127

יולה גדולה ומשתלמת, ברכת שחייה גדולה ומקורה, שא, פינות ישיבה ומרפסת גדולה
054-5726412

בני ישיבה להשכרה
בשבתות + חדר אוכל + בית כנסת
054-8376899
052-7653899

סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית!
ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב, לזוגות/משפחה
054-5742965

מגניב ds nintendo
2 מסכים עם כרטיס משחקים
052-7154435

דחשה מגילת אסתר עד 500 שקל
או ישנה במחיר סביר
050-6651365

דירת נופש 2 חד', מתאים לזוג + 3
מרפסת מרווחת, נוף, 5 דק' לחוף צפת, נחל כזיב, ראש הנקרה, קרוב לאטרקציות
052-8404047

יולה 4 חד' + סלון, פינת אוכל גדולה, שולחן סנוקר, מנגל, בריכה מקורה מחוממת ומוצנעת, נקיה במיוחד!
050-4296661
050-7477127

יולה גדולה ומשתלמת, ברכת שחייה גדולה ומקורה, שא, פינות ישיבה ומרפסת גדולה
054-5726412

בני ישיבה להשכרה
בשבתות + חדר אוכל + בית כנסת
054-8376899
052-7653899

סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית!
ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב, לזוגות/משפחה
054-5742965

מגניב ds nintendo
2 מסכים עם כרטיס משחקים
052-7154435

דחשה מגילת אסתר עד 500 שקל
או ישנה במחיר סביר
050-6651365

דירת נופש 2 חד', מתאים לזוג + 3
מרפסת מרווחת, נוף, 5 דק' לחוף צפת, נחל כזיב, ראש הנקרה, קרוב לאטרקציות
052-8404047

יולה 4 חד' + סלון, פינת אוכל גדולה, שולחן סנוקר, מנגל, בריכה מקורה מחוממת ומוצנעת, נקיה במיוחד!
050-4296661
050-7477127

יולה גדולה ומשתלמת, ברכת שחייה גדולה ומקורה, שא, פינות ישיבה ומרפסת גדולה
054-5726412

בני ישיבה להשכרה
בשבתות + חדר אוכל + בית כנסת
054-8376899
052-7653899

סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית!
ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב, לזוגות/משפחה
054-5742965

מגניב ds nintendo
2 מסכים עם כרטיס משחקים
052-7154435

דחשה מגילת אסתר עד 500 שקל
או ישנה במחיר סביר
050-6651365

דירת נופש 2 חד', מתאים לזוג + 3
מרפסת מרווחת, נוף, 5 דק' לחוף צפת, נחל כזיב, ראש הנקרה, קרוב לאטרקציות
052-8404047

יולה 4 חד' + סלון, פינת אוכל גדולה, שולחן סנוקר, מנגל, בריכה מקורה מחוממת ומוצנעת, נקיה במיוחד!
050-4296661
050-7477127

יולה גדולה ומשתלמת, ברכת שחייה גדולה ומקורה, שא, פינות ישיבה ומרפסת גדולה
054-5726412

בני ישיבה להשכרה
בשבתות + חדר אוכל + בית כנסת
054-8376899
052-7653899

סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית!
ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב, לזוגות/משפחה
054-5742965

מגניב ds nintendo
2 מסכים עם כרטיס משחקים
052-7154435

דחשה מגילת אסתר עד 500 שקל
או ישנה במחיר סביר
050-6651365

דירת נופש 2 חד', מתאים לזוג + 3
מרפסת מרווחת, נוף, 5 דק' לחוף צפת, נחל כזיב, ראש הנקרה, קרוב לאטרקציות
052-8404047

יולה 4 חד' + סלון, פינת אוכל גדולה, שולחן סנוקר, מנגל, בריכה מקורה מחוממת ומוצנעת, נקיה במיוחד!
050-4296661
050-7477127

יולה גדולה ומשתלמת, ברכת שחייה גדולה ומקורה, שא, פינות ישיבה ומרפסת גדולה
054-5726412

בני ישיבה להשכרה
בשבתות + חדר אוכל + בית כנסת
054-8376899
052-7653899

סוויטה חדשה ומפוארת + בריכה מחוממת ופרטית!
ג'קוזי ספא אינפני, נוף מרהיב, לזוגות/משפחה
054-5742965

מעוניין למכור נכס? לקנות? להשכיר? מחפש עבודה? קורסים? ייעוץ ועזרה? מחפש צימר לנופש?
לוח "מדל וברכה" | הלוח המוכר לציבור החרדי
03-6162228

ופרוס עלינו סוכת אור ושלום

גל אור לנדספס

מגן דוד תלייה USB
כחול / לבן

₪ **49**⁹⁰
₪ ל'ח'

סטנד לפרוז'קטור
1.68 מ' + כבל

₪ **59**⁹⁰
₪ 79.90

אסיף מוגן מים LED
כולל כבל ותקע
1.2 מ' | אור צהוב/לבן | 36 W

₪ **39**
₪ 69.90

מאוורר שני 1/2
מחיר

על כל מאווררי התקרה
PACIFIC 2022

אקזיט פרוז'קטור LED

₪ **37**⁹⁰
50W

גרילנדה LED סולרי
4 מטר | 10 נורות

אין צורך בחשמל

₪ **149**⁹⁰

גרילנדה
6 מטר | חיבור ל-5 נורות | לא כולל נורות

₪ **39**⁹⁰
₪ 59.90

קטלן יתושים
2x8w

₪ **99**⁹⁰
₪ 129.90

וילון LED מנצנץ 300 נוריות
3x3 מ' | צבעוני / צהוב / לבן

₪ **49**⁹⁰
₪ ל'ח'

שרשרת LED לסוללות
5 מטר | צבעוני | לא כולל סוללות

₪ **14**⁹⁰

גם ב- ONLINE

באתי-נדלקתי.
מחסני תאורה